

ธนาคารแห่งประเทศไทย

รายงานการกำกับดูแลสถาบันการเงิน 2551

ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นกันยายน 2552

ธนาการแห่งประเทศไทย

รายงานการกำกับดูแลสถาบันการเงิน 2551
ผลการดำเนินงานของธนาการพาณิชย์ ณ สิ้นกันยายน 2552
เชิงพิมพ์รัฐบาล
สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

สารบัญ

บทที่ 1	: ภาพรวมเศรษฐกิจไทยปี 2551 และแนวโน้มปี 2552	1
1.1	ภาวะเศรษฐกิจไทยปี 2551	1
1.2	แนวโน้มเศรษฐกิจไทยในปี 2552	4
บทที่ 2	: ฐานะและผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์	11
2.1	ผลกระทบของวิกฤติการเงินโลกต่อธนาคารพาณิชย์	11
2.2	ฐานะและผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์	13
2.2.1	อัตราการเติบโตและความสามารถในการทำกำไร	13
2.2.2	โครงสร้างของสินเชื่อ	17
2.2.2.1	สินเชื่อบริการ	18
	สินเชื่อแก่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	20
2.2.2.2	สินเชื่ออุปโภคบริโภค	21
2.2.3	สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้	23
2.2.4	สภาพคล่องและเงินฝาก	27
2.2.5	ความเพียงพอของเงินกองทุน	29
บทที่ 3	: พัฒนาการที่สำคัญของการกำกับดูแลสถาบันการเงิน	31
3.1	การออกกฎหมายการเงิน และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เพื่อรองรับพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551	31
3.1.1	พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551	31
3.1.2	ประกาศ ธปท. ที่ออกตาม พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551	32
3.1.3	พ.ร.บ. สถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. 2551	35
3.2	ความคืบหน้าในการนำหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel II มาใช้ในประเทศไทย	36
3.3	การบังคับใช้หลักเกณฑ์การกำกับแบบรวมกลุ่ม	38
3.4	แผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ 2 (ปี 2553 - 2557)	38
3.5	การเปิดเสรีภาคการเงิน	39
บทที่ 4	: ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นกันยายน 2552	41

สารบัญ

รูปภาพ

รูปที่ 1	: การผลิตภาคอุตสาหกรรม	6
รูปที่ 2	: การบริโภคภาคเอกชน ณ ราคาคงที่	6
รูปที่ 3	: การลงทุนภาคเอกชน ณ ราคาคงที่	7
รูปที่ 4	: อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงิน	9
รูปที่ 5	: อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลไทย	9
รูปที่ 6	: ความเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยน	10
รูปที่ 7	: การระดมทุนจากตลาดทุนของภาคธุรกิจ	10
รูปที่ 8	: งบดุล	14
รูปที่ 9	: รายได้และค่าใช้จ่าย	15
รูปที่ 10	: ประสิทธิภาพต่อจำนวนพนักงาน	16
รูปที่ 11	: โครงสร้างและการขยายตัวของสินเชื่อ	17
รูปที่ 12	: สินเชื่ออุปโภคบริโภค	21
รูปที่ 13	: คุณภาพสินเชื่อ	23
รูปที่ 14	: NPL ของสินเชื่อธุรกิจ	26
รูปที่ 15	: NPL ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค	26
รูปที่ 16	: สินเชื่อ เงินฝาก และสภาพคล่อง	27
รูปที่ 17	: อัตราดอกเบี้ยนโยบายและอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่	28
รูปที่ 18	: โครงสร้างของเงินฝาก	29
รูปที่ 19	: อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง	30
รูปที่ 20	: ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นกันยายน 2552	41

ตาราง

ตารางที่ 1	: อัตราการขยายตัวและแหล่งที่มาของการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย	5
ตารางที่ 2	: ดัชนีราคาผู้บริโภค	7
ตารางที่ 3	: ดุลการชำระเงิน	8
ตารางที่ 4	: สำรองของสินเชื่อและหลักประกัน	24
ตารางที่ 5	: การเปลี่ยนแปลง NPL (flow)	25
ตารางที่ 6	: ฐานะเงินกองทุน	29
ตารางที่ 7	: เงื่อนไขการคุ้มครองเงินฝาก	36

บทที่ 1

ภาพรวมเศรษฐกิจไทยปี 2551 และแนวโน้มปี 2552

1.1 ภาพรวมเศรษฐกิจไทยปี 2551

เศรษฐกิจไทยในปี 2551 ขยายตัวจากระยะเดียวกันปีก่อนร้อยละ 2.6 ชะลอลงจากร้อยละ 4.9 ในปีก่อน จากการส่งออกสุทธิที่ลดลงเป็นสำคัญ โดยเฉพาะในไตรมาสสุดท้ายของปีซึ่งได้รับผลกระทบทั้งจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกและความไม่สงบทางการเมืองภายในประเทศ ซึ่งกระทบต่อการส่งออกและการท่องเที่ยว รวมไปถึงการบริโภคและการลงทุนของภาคเอกชน การจ้างงานและการผลิตภาคอุตสาหกรรม ซึ่งทำให้การนำเข้าชะลอลงเช่นกัน

ในด้านการผลิต การผลิตภาคอุตสาหกรรมขยายตัวร้อยละ 3.9 ชะลอลงจากปี 2550 ที่ขยายตัวร้อยละ 6.2 ตามการชะลอตัวของกลุ่มที่ผลิตเพื่อส่งออกเป็นหลัก โดยเฉพาะหมวดอิเล็กทรอนิกส์และหมวดเครื่องหนัง ซึ่งเป็นผลจากเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าชะลอตัว สำหรับการผลิตภาคเกษตร (เฉพาะหมวดพืชผล ปศุสัตว์ และป่าไม้) ขยายตัวร้อยละ 6.4 สูงขึ้นจากร้อยละ 1.5 ในปีก่อน ส่วนภาคบริการนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีจำนวน 14.3 ล้านคน ลดลงร้อยละ 1.3 จากปีก่อน แม้ว่าภาคการท่องเที่ยวขยายตัวได้ค่อนข้างดีในช่วงครึ่งแรกของปี แต่การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลกและเหตุการณ์ความไม่สงบทางการเมืองและการปิดสนามบินทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวลดลงมากในช่วงครึ่งปีหลัง

สำหรับอุปสงค์ภายในประเทศของภาคเอกชน การอุปโภคบริโภคขยายตัวร้อยละ 2.5 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.6 ในปีก่อน โดยในช่วง 3 ไตรมาสแรก การใช้จ่ายภาคครัวเรือนยังขยายตัวได้ดี แม้อัตราเงินเฟ้อเร่งตัวขึ้น ส่วนหนึ่งเป็นผลจากรายได้เกษตรกรที่ขยายตัวดีถึงร้อยละ 34.7 และอัตราค่าจ้างขั้นต่ำที่ปรับสูงขึ้น รวมทั้งมีแรงสนับสนุนจากมาตรการของภาครัฐในการลดค่าครองชีพ อย่างไรก็ตามในไตรมาส 4 การบริโภคเริ่มชะลอลงเช่นเดียวกับความเชื่อมั่นของผู้บริโภคที่ลดลง สะท้อนถึงความกังวลเกี่ยวกับวิกฤติการเงินโลกที่เริ่มส่งผลกระทบต่อภาคเศรษฐกิจจริงชัดเจนมากขึ้นและสถานการณ์ความไม่สงบทางการเมืองภายในประเทศ สำหรับการลงทุนขยายตัวร้อยละ 3.2 จากปีก่อน โดยในไตรมาสแรกของปีขยายตัวต่อเนื่องจากปลายปีก่อน ส่วนหนึ่งเนื่องจากเสถียรภาพทางการเมืองดีขึ้นหลังจากมีการเลือกตั้งและได้รับรัฐบาลใหม่ แต่หลังจากไตรมาส 2 การลงทุนภาคเอกชนมีทิศทางชะลอตัวลงจนหดตัวร้อยละ 1.3 ในไตรมาส 4 ตามการชะลอตัวของการลงทุนในหมวดเครื่องจักรและเครื่องมือเป็นสำคัญ ในขณะที่การลงทุนในภาคก่อสร้างทรงตัวอยู่ในระดับต่ำตลอดปี

สำหรับภาคการคลัง ในปีงบประมาณ 2551 รัฐบาลดำเนินนโยบายการคลังแบบขาดดุล ต่อเนื่องจากปีงบประมาณ 2550 โดยรัฐบาลมีรายได้จัดเก็บ 1,839.6 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากระยะเดียวกัน ปีก่อนร้อยละ 8.0 ตามรายได้จากภาษีเป็นสำคัญ ขณะที่ด้านรายจ่าย แม้ช่วงครึ่งแรกของปีจะมีการเร่งเบิกจ่ายแต่ช่วงครึ่งหลังการเบิกจ่ายค่อนข้างต่ำและล่าช้าเนื่องจากความไม่แน่นอนทางการเมือง ประกอบกับการปรับแผนการลงทุนจากความผันผวนของราคาต้นทุนก่อสร้าง ทำให้รัฐบาลมีอัตราเบิกจ่ายรวมอยู่ที่ร้อยละ 92.3 ของวงเงินงบประมาณ ต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ที่ร้อยละ 94.0 โดยรวมรัฐบาลขาดดุลเงินสด 24.0 พันล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.3 ของ GDP ประกอบกับรัฐบาลกู้เงินในประเทศสุทธิ 173.0 พันล้านบาท และชำระคืนเงินกู้ต่างประเทศสุทธิ 61.8 พันล้านบาท ส่งผลให้เงินคงคลัง ณ สิ้นปีงบประมาณ 2551 เพิ่มขึ้น 87.1 พันล้านบาทเป็น 229.9 พันล้านบาท

ด้านต่างประเทศ ดุลการค้าเกินดุล 0.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ. โดยการส่งออกขยายตัวร้อยละ 16.8 และการนำเข้าขยายตัวร้อยละ 26.4 ทั้งนี้ การส่งออกและการนำเข้าขยายตัวต่อเนื่องในช่วง 3 ไตรมาสแรก แต่ในไตรมาสสุดท้าย การส่งออกหดตัวลงตามการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ในขณะที่การนำเข้าชะลอลงมากตามอุปสงค์ในประเทศและภาวะการส่งออก สำหรับดุลบริการรายได้และเงินโอนขาดดุล 0.4 พันล้านดอลลาร์ สรอ. เป็นผลจากการลดลงของรายรับด้านการท่องเที่ยวและการส่งกลับกำไรและเงินปันผลภาคเอกชนที่เพิ่มขึ้น ส่งผลให้ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุล 0.2 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ด้านเงินทุนเคลื่อนย้ายเกินดุลสุทธิ 12.8 พันล้านดอลลาร์ สรอ. ทั้งนี้ เมื่อรวมกับค่าความคลาดเคลื่อนแล้ว ดุลการชำระเงินเกินดุล 24.7 พันล้านดอลลาร์ สรอ.

ในภาคการเงิน อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดการเงินมีทิศทางตามอัตราดอกเบี้ยนโยบายเป็นสำคัญ โดยค่อนข้างทรงตัวในช่วงครึ่งแรกของปี หลังจากนั้นมีการปรับขึ้นบ้างและลดลงมากในเดือนธันวาคม โดยเฉลี่ยแล้วอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นในตลาดเงินในปี 2551 ปรับลดลงจากปีก่อน โดยอัตราดอกเบี้ยซื้อคืนพันธบัตรระยะ 1 วัน และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ระหว่างธนาคารระยะ 1 วัน เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 3.38 และ 3.35 ต่อปี ลดลงจากค่าเฉลี่ยในปี 2550 ที่ร้อยละ 3.77 และ 3.79 ต่อปีตามลำดับ สำหรับอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลโน้มนำสูงขึ้นในช่วงครึ่งปีแรกตามการคาดการณ์ว่าอัตราดอกเบี้ยนโยบายจะปรับสูงขึ้นจากความกังวลเกี่ยวกับปัญหาเงินเฟ้อ สำหรับในช่วงครึ่งปีหลังอัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลโน้มนำต่ำลงจากการที่นักลงทุนในตลาดคาดว่าเศรษฐกิจอยู่ในทิศทางชะลอตัว รวมทั้งการปรับลดลงอย่างต่อเนื่องของราคาน้ำมัน ซึ่งจะส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อและอัตราดอกเบี้ยนโยบายปรับมาอยู่ในทิศทางขาลง นอกจากนี้ ภาวะ Risk Aversion ที่เกิดขึ้นในตลาดการเงินทั่วโลกยังทำให้นักลงทุนย้ายการลงทุนจากตลาดหุ้นมาสู่ตลาดตราสารหนี้ซึ่งถือเป็นตลาดที่มีความเสี่ยงต่ำกว่ามากขึ้นอีกทางหนึ่งด้วย

อัตราการขยายตัวของเงินฝากในสถาบันรับฝากเงินชะลอลงต่อเนื่องในช่วงครึ่งแรกของปี 2551 เนื่องจากผู้ฝากเงินย้ายการลงทุนไปยังสินทรัพย์อื่นที่ให้อัตราผลตอบแทนที่สูงกว่า อย่างไรก็ตามเงินฝากได้กลับมาขยายตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่องในช่วงครึ่งหลังของปี จากการเคลื่อนย้ายการลงทุนจากแหล่งอื่นที่มีความเสี่ยงสูงกว่ากลับเข้ามาฝากในระบบ ซึ่งรวมถึงเงินลงทุนของคนไทยในหลักทรัพย์ต่างประเทศบางส่วนที่ครบกำหนด ส่วนอัตราการขยายตัวของสินเชื่อภาคเอกชนของสถาบันรับฝากเงินเร่งตัวขึ้นต่อเนื่องในช่วง 3 ไตรมาสแรก แต่เริ่มชะลอลงในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปีตามภาวะเศรษฐกิจและต้นทุนการผลิตที่ลดลง

ในปี 2551 ดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate - NEER) อ่อนค่าจากปีก่อนร้อยละ 0.39 โดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 77.90 เทียบกับค่าเฉลี่ย 78.22 ในปีก่อน ขณะที่อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์ สรอ. เคลื่อนไหวค่อนข้างผันผวนโดยมีค่าเฉลี่ยทั้งปีอยู่ที่ 33.38 บาทต่อดอลลาร์ สรอ. แข็งค่าขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 3.54 โดยการแข็งค่าของค่าเงินบาทต่อดอลลาร์ สรอ. เป็นไปในทิศทางเดียวกับค่าเงินของประเทศคู่ค้าและคู่แข่ง ทั้งนี้ในช่วงไตรมาสแรก เงินบาทปรับแข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับดอลลาร์ สรอ. จากความกังวลต่อการเข้าสู่ภาวะถดถอยของเศรษฐกิจสหรัฐอเมริกา รวมทั้งการคาดการณ์ของตลาดถึงการยกเลิกมาตรการดำรงเงินสำรองเงินนำชำระระยะสั้น (Unremunerated Reserve Requirement - URR) อย่างไรก็ตาม ค่าเงินบาทต่อดอลลาร์ สรอ. มีแนวโน้มอ่อนค่าลงหลังจากไตรมาส 1 เป็นต้นมา จากปัจจัยหลายประการ ได้แก่ (1) การเกินดุลบัญชีเดินสะพัดลดลงจากมูลค่าการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นตามราคาน้ำมันในตลาดโลก (2) ความเชื่อมั่นต่อค่าเงินบาทและค่าเงินในกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่ที่ลดลงเมื่อเทียบกับเงินดอลลาร์ สรอ. จากการคาดการณ์ว่าความเสี่ยงด้านเงินเฟ้ออาจส่งผลกระทบต่อขยายตัวทางเศรษฐกิจ และ (3) การไหลออกของเงินทุนจากตลาดหลักทรัพย์จากปัญหาทางการเมืองในประเทศ

ตลาดทุน ภาคธุรกิจที่มีใช้สถาบันการเงินระดมทุนผ่านการออกตราสารหนี้เพิ่มขึ้นจากปีก่อน โดยเฉพาะตราสารหนี้ระยะสั้น (Commercial Papers) เนื่องจากมีต้นทุนที่ถูกกว่าเมื่อเทียบกับการกู้ยืมประเภทอื่น ในขณะที่การออกหุ้นกู้ระยะยาวที่มีระยะเวลาเกินกว่า 1 ปีชะลอลง สะท้อนความต้องการเงินลงทุนของภาคธุรกิจที่ลดลงตามภาวะเศรษฐกิจและความเชื่อมั่นที่เปราะบาง อย่างไรก็ตามในช่วงไตรมาส 4 ของปี 2551 ภาวะเศรษฐกิจที่หดตัวลงจากวิกฤตการเงินโลกและสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางการเมืองส่งผลให้ภาคธุรกิจมีความเสี่ยงทางธุรกิจสูงขึ้น ทำให้การออกตราสารหนี้มีต้นทุนสูงขึ้นตามไปด้วยจากค่าชดเชยความเสี่ยง (Risk Premium) ที่ปรับสูงขึ้น สำหรับการระดมทุนผ่านตราสารทุนในปี 2551 ลดลงจากปีก่อน จากภาวะเศรษฐกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศที่อ่อนแอ นอกจากนี้ความไม่แน่นอนทางการเมืองและภาวะ Risk Aversion จากวิกฤตการเงินโลก ทำให้บรรยากาศการระดมทุนใหม่ของภาคธุรกิจค่อนข้างซบเซา โดยเฉพาะในช่วงครึ่งหลังของปี อย่างไรก็ตาม ภาคธุรกิจยังมีความต้องการใช้เงินทุนอยู่บ้าง สะท้อนจากจำนวนบริษัทที่เข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (Initial Public Offering - IPO) ใกล้เคียงกับปีก่อน

เสถียรภาพเศรษฐกิจโดยรวมในปี 2551 อยู่ในเกณฑ์ดี เงินสำรองระหว่างประเทศอยู่ในระดับสูง ขณะที่ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดใกล้เคียงสมดุล สำหรับอัตราเงินเฟ้อทั่วไปและอัตราเงินเฟ้อพื้นฐานสูงขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนจากราคาน้ำมันและอาหารสดที่เร่งตัวมากในช่วงครึ่งแรกของปี และมีการส่งผ่านต้นทุนไปยังสินค้าในตะกร้าเงินเฟ้อพื้นฐาน อย่างไรก็ตาม อัตราเงินเฟ้อได้ลดลงอย่างต่อเนื่องในช่วงครึ่งหลังของปีจากมาตรการด้านราคาของภาครัฐเพื่อลดค่าครองชีพของประชาชนและราคาน้ำมันที่ลดลงเป็นสำคัญ สำหรับอัตราการว่างงานยังอยู่ในระดับต่ำ แต่เริ่มมีสัญญาณของการจ้างงานที่ลดลงในช่วงไตรมาสสุดท้าย โดยเฉพาะในภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของภาวะเศรษฐกิจ

1.2 แนวโน้มเศรษฐกิจไทยในปี 2552

เศรษฐกิจไทยในปี 2552 มีแนวโน้มหดตัวร้อยละ 3 - 4.5 จากปีก่อน^{1/} จากผลกระทบของวิกฤติการเงินโลกทำให้การส่งออกหดตัวลง และส่งผลให้การลงทุนและการบริโภคภาคเอกชนอ่อนแอลง ทั้งนี้ในช่วงครึ่งปีแรกเศรษฐกิจหดตัวต่อเนื่องจากไตรมาส 4 ของปี 2551 โดยในไตรมาสแรกเศรษฐกิจหดตัวร้อยละ 7.1 จากระยะเดียวกันปีก่อน จากการที่ทุกองค์ประกอบของ GDP หดตัวมากอีกทั้งมีการลดสินค้าคงคลังลงไปมาก ในขณะที่ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลในระดับสูงจากการนำเข้าสินค้าและบริการที่หดตัวมากกว่าการส่งออกตามการหดตัวของเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ในไตรมาส 2 เริ่มเห็นสัญญาณการทรงตัวของเศรษฐกิจจากไตรมาสแรก โดยภาคอุตสาหกรรมเริ่มมีการผลิตเพื่อชดเชยสินค้าคงคลังที่ลดลงมากในช่วงก่อนหน้า และเพื่อตอบสนองต่อคำสั่งซื้อจากต่างประเทศที่เริ่มกลับมาขยายตัว สำหรับด้านอุปสงค์การบริโภคภาคเอกชนเริ่มทรงตัวและการลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มหดตัวในอัตราที่ชะลอลง ในขณะที่การใช้จ่ายภาครัฐยังขยายตัวได้ ทั้งนี้ แนวโน้มการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก นโยบายการเงินและนโยบายการคลังที่ผ่อนคลาย และต้นทุนการผลิตที่อยู่ในระดับต่ำจะเป็นปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจในระยะต่อไป อย่างไรก็ตาม การขยายตัวของเศรษฐกิจไทยยังมีความเสี่ยงจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกที่อาจใช้เวลานานกว่าที่คาด นโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐผ่านการใช้จ่ายโดยเฉพาะโครงการลงทุนขนาดใหญ่ที่อาจล่าช้า รวมถึงการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่สายพันธุ์ใหม่ 2009 ที่อาจกระทบต่อการฟื้นตัวของภาคการท่องเที่ยวและการบริโภคภาคเอกชน

^{1/} จากรายงานแนวโน้มเงินเฟ้อ กรกฎาคม 2552

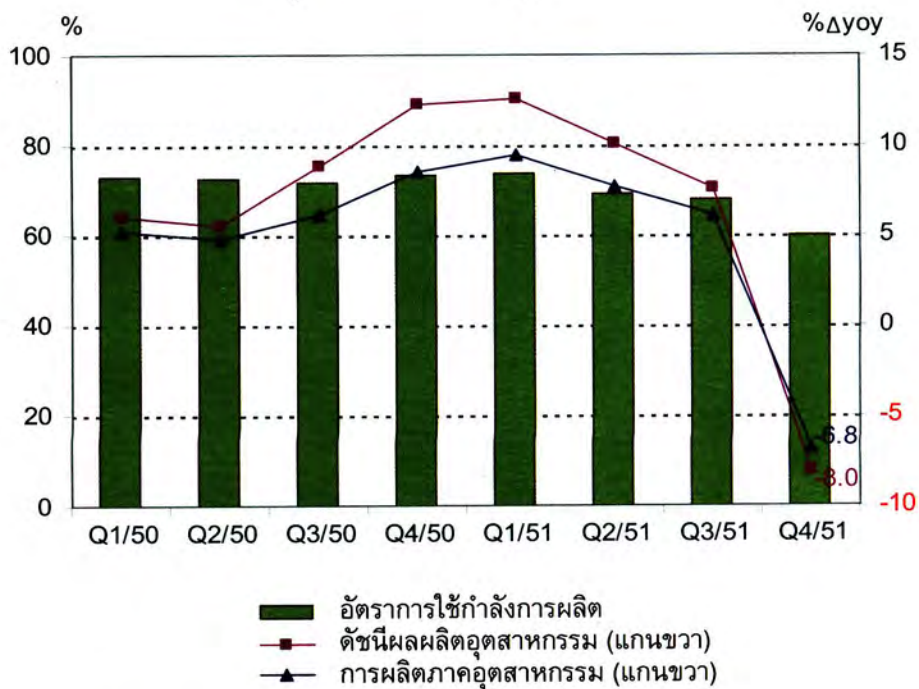
ตารางที่ 1 : อัตราการขยายตัวและแหล่งที่มาของการขยายตัวของเศรษฐกิจไทย

(%Δyoy)	อัตราการขยายตัว		แหล่งที่มาของการขยายตัว	
	2550	2551	2550	2551
การบริโภค	2.7	2.2	1.7	1.3
ภาคเอกชน	1.6	2.5	0.9	1.3
ภาครัฐ	9.2	0.4	0.8	0.0
การลงทุน	1.3	1.1	0.3	0.3
ภาคเอกชน	0.6	3.2	0.1	0.5
ภาครัฐ	3.4	-4.8	0.2	-0.3
อุปสงค์ในประเทศ	2.3	1.9	1.9	1.6
ส่วนเปลี่ยนแปลงสินค้าคงเหลือ	5.0 ^{1/}	58.6 ^{1/}	-0.2	1.3
การส่งออกสินค้าและบริการสุทธิ	21.7	-1.1	3.0	-0.2
การส่งออกสินค้าและบริการ	7.1	5.5	4.9	3.9
การนำเข้าสินค้าและบริการ	3.4	7.5	1.9	4.0
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	4.9	2.6	4.9	2.6

^{1/} พันล้านบาท

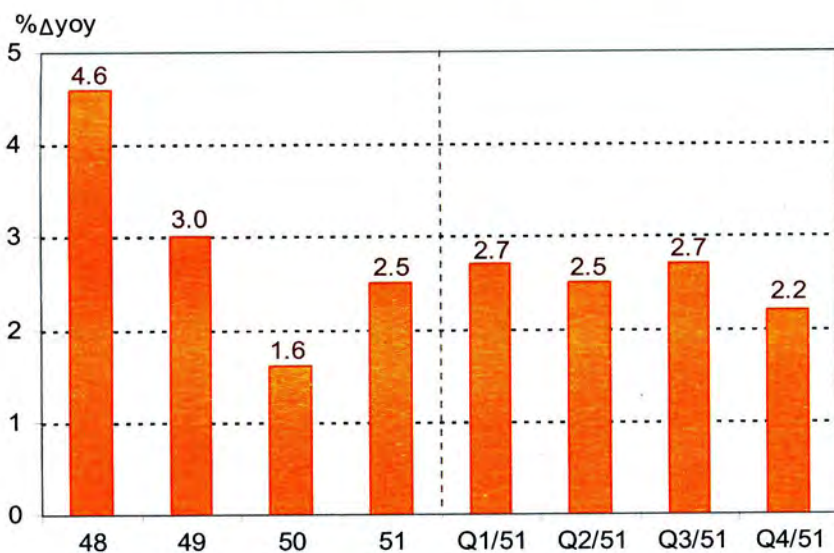
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 1 : การผลิตภาคอุตสาหกรรม

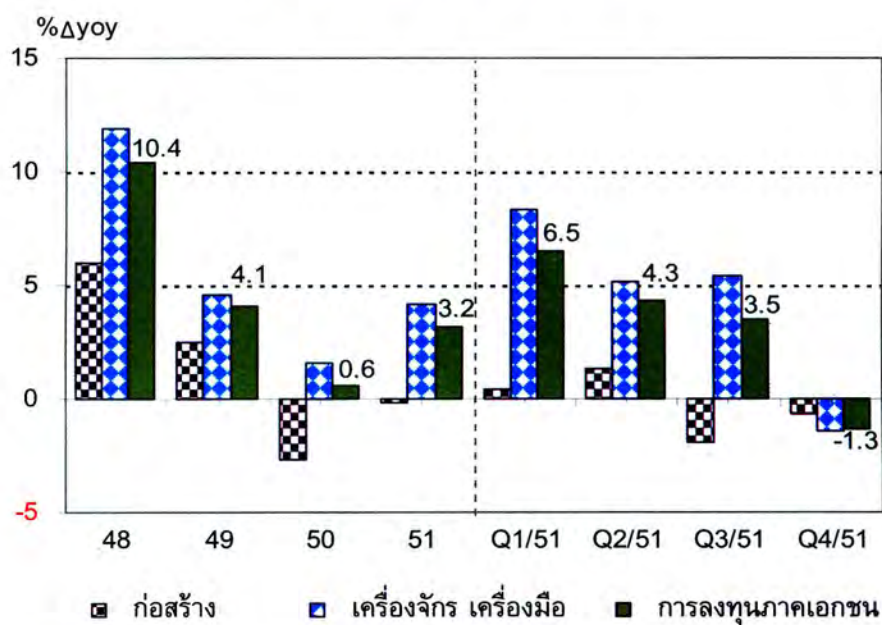
ที่มา : 1. ธนาคารแห่งประเทศไทย
 2. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 2 : การบริโภคภาคเอกชน ณ ราคาคงที่

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รูปที่ 3 : การลงทุนภาคเอกชน ณ ราคาคงที่

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 2 : ดัชนีราคาผู้บริโภค

(%Δyoy)	น้ำหนัก (%)	2550		2551			
		ทั้งปี	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4
ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป	100.0	2.3	5.5	5.0	7.5	7.3	2.1
หมวดอาหารและเครื่องดื่ม	36.1	4.0	11.6	6.8	11.0	13.9	14.4
หมวดอื่น ๆ ที่มีอาหาร	63.9	1.2	1.7	3.9	5.4	3.0	-5.4
หมวดพลังงาน	9.1	2.4	8.0	17.2	23.0	14.9	-20.9
หมวดอาหารสด	15.0	6.5	15.3	10.3	14.5	17.5	18.5
ดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน	75.9	1.1	2.4	1.5	2.8	2.9	2.1

ที่มา : สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

ตารางที่ 3 : ดุลการชำระเงิน

หน่วย : ล้านดอลลาร์ สรอ.

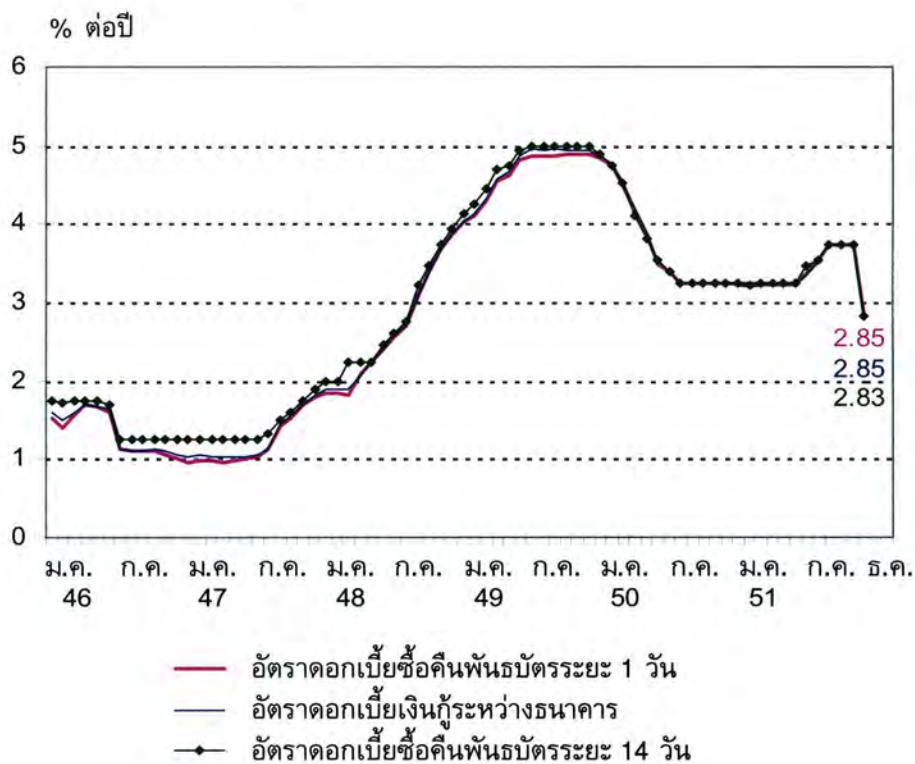
	2550			2551 ^{1/}		
	ครั้งแรก	ครั้งหลัง	ทั้งปี	ครั้งแรก	ครั้งหลัง	ทั้งปี
สินค้าออก เอฟ.โอ.บี.	69,350	80,698	150,048	87,670	87,627	175,297
% Δ yoy	17	18	17	26	9	17
สินค้าเข้า ซี.ไอ.เอฟ.	65,235	73,241	138,476	85,888	89,172	175,060
% Δ yoy	6	12	9	32	22	26
ดุลการค้า	4,114	7,458	11,572	1,782	-1,545	237
ดุลบริการ รายได้ และเงินโอน	980	1,497	2,477	1,357	-1,773	-416
ดุลบัญชีเดินสะพัด	5,094	8,955	14,049	3,139	-3,317	-178
เงินทุนเคลื่อนย้ายสุทธิ	-1,612	-801	-2,413	10,036	2,773	12,809
ธนาคารแห่งประเทศไทย	-766	147	-619	267	-206	61
ภาครัฐบาล	-1,810	-416	-2,226	157	-659	-501
ภาคธนาคาร	-6,660	5,540	-1,121	5,520	2,573	8,093
ภาคอื่น ๆ	7,625	-6,072	1,554	4,092	1,065	5,157
- ภาคธุรกิจที่ไม่ใช่ธนาคาร	7,245	-4,477	2,768	4,692	1,441	6,133
เงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ	5,549	4,650	10,199	5,063	4,850	9,912
เงินทุนเรือนหุ้นและกำไรสะสม ที่ไม่ได้ส่งกลับ	5,017	5,200	10,217	4,780	4,680	9,460
เงินกู้ในเครือ	532	-550	-18	282	170	452
เงินลงทุนในหลักทรัพย์	2,187	-7,913	-5,726	-260	-2,085	-2,345
ต่างชาติ	3,024	836	3,860	162	-1,037	-875
ตราสารทุน	2,919	675	3,593	-153	-851	-1,004
ตราสารหนี้	105	162	267	315	-186	129
ไทย	-837	-8,749	-9,586	-422	-1,048	-1,471
เงินกู้นอกเครือ (ต่างชาติ)	422	933	1,356	-834	810	-25
เงินทุนอื่น ๆ	-913	-2,148	-3,061	724	-2,133	-1,409
- ภาครัฐวิสาหกิจ	380	-1,594	-1,214	-600	-376	-977
คลาดเคลื่อนสุทธิ	2,182	3,284	5,466	2,817	9,245	12,063
ดุลการชำระเงินรวม^{2/}	5,664	11,438	17,102	15,993	8,701	24,693

หมายเหตุ : ^{1/} ข้อมูลเบื้องต้น^{2/} ข้อมูลจริง

ที่มา : 1. กรมศุลกากร

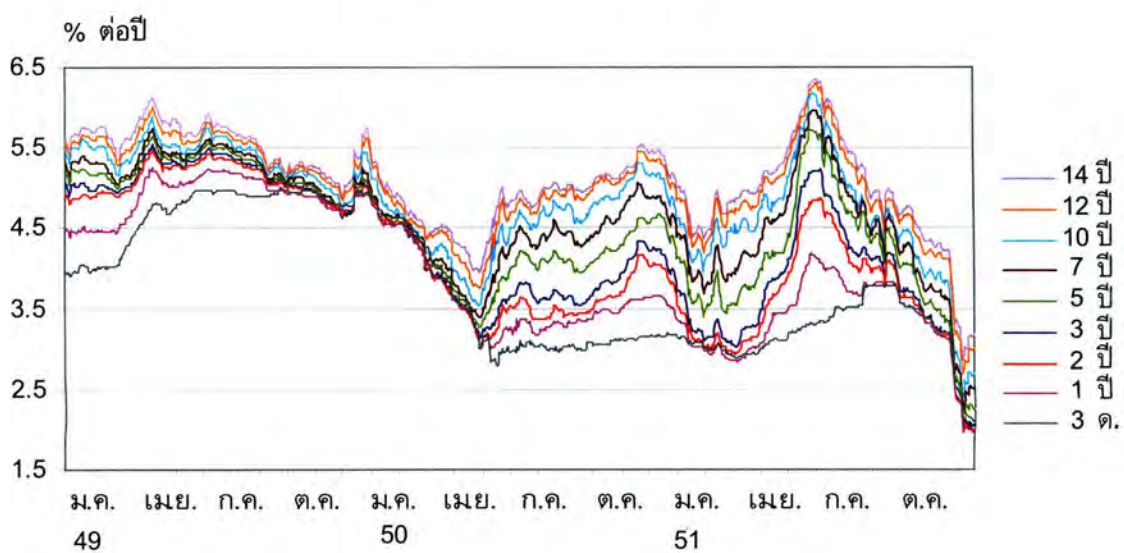
2. ธนาคารแห่งประเทศไทย

รูปที่ 4 : อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงิน

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

รูปที่ 5 : อัตราผลตอบแทนพันธบัตรรัฐบาลไทย

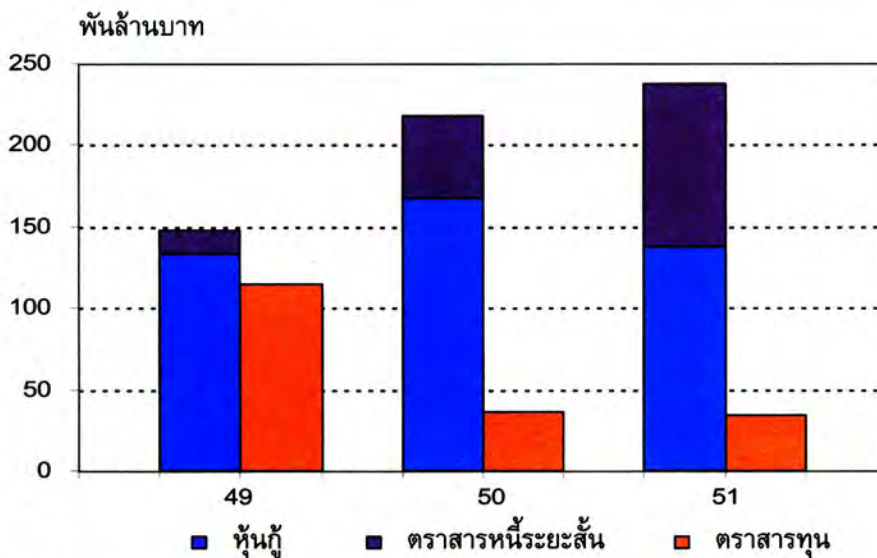
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

รูปที่ 6 : ความเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยน
(3 มกราคม 2549 - 30 ธันวาคม 2551)

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

รูปที่ 7 : การระดมทุนจากตลาดทุนของภาคธุรกิจ

หมายเหตุ : ไม่รวมสถาบันการเงิน

- ที่มา : 1. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์
2. ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. สมาคมตราสารหนี้ไทย

บทที่ 2

ฐานะและผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์

2.1 ผลกระทบของวิกฤติการเงินโลกต่อธนาคารพาณิชย์

ปี 2551 ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยต้องเผชิญกับความผันผวนทางเศรษฐกิจอย่างรุนแรงจากราคาน้ำมันที่ปรับตัวสูงขึ้นมากในช่วงครึ่งแรกของปี ส่งผลให้ราคาต้นทุนวัตถุดิบของภาคธุรกิจและค่าครองชีพของประชาชนเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งปัญหาความไม่สงบทางการเมืองในประเทศ ตลอดจนวิกฤติการณ์การเงินโลกในช่วงไตรมาส 3 ของปี ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคสถาบันการเงินทั่วโลก แม้ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยจะไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงมากนัก แต่ก็มีความเสี่ยงเพิ่มขึ้นจากภาวะเศรษฐกิจในประเทศหดตัวในไตรมาส 4 ส่งผลให้สินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ชะลอตัวและมีแรงกดดันเรื่องคุณภาพสินทรัพย์ที่ชัดเจนขึ้น

อย่างไรก็ตาม ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยโดยรวมยังมีความแข็งแกร่งเพียงพอที่จะรองรับวิกฤติการณ์การเงินโลกดังกล่าว และสามารถทำหน้าที่ตัวกลางทางการเงินต่อไป ส่วนหนึ่งเป็นเพราะธนาคารพาณิชย์มีการพัฒนาระบบการบริหารความเสี่ยงที่ดีขึ้นเป็นลำดับ รวมทั้งธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ได้ดำเนินนโยบายด้านการกำกับดูแลสถาบันการเงินเพื่อรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ (Macroprudential Policy) อย่างต่อเนื่องในระยะ 5-6 ปีที่ผ่านมา ที่สำคัญได้แก่ การดูแลระดับการก่อหนี้ของภาคครัวเรือนและภาคธุรกิจให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม โดยการกำหนดให้ธุรกิจบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของทางการ (ปี 2545) การกำหนดอัตราส่วนเงินให้สินเชื่อต่อมูลค่าหลักประกัน (LTV) สำหรับการจัดหาที่อยู่อาศัยมูลค่าตั้งแต่ 10 ล้านบาทขึ้นไปได้ไม่เกินร้อยละ 70 ของราคาซื้อขาย (ปี 2546) การกำหนดให้สถาบันการเงินต้องกันเงินสำรองสำหรับหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ โดยนำแนวทางของมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard - IAS) ฉบับที่ 39 มาใช้ในช่วงปลายปี 2549 การติดตามดูแลสถาบันการเงินอย่างใกล้ชิดทั้งแบบ on-site และ off-site และการหารือกับผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงินอย่างต่อเนื่อง

ผลการดำเนินงานของระบบธนาคารพาณิชย์ในปี 2551 อยู่ในระดับที่น่าพอใจ โดยมีกำไรสุทธิต่อเนื่องเป็นปีที่ 8 ในปี 2551 มีกำไรสุทธิทั้งสิ้นจำนวน 98.9 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2550 กว่า 3 เท่าตัว เนื่องจากค่าใช้จ่ายกันสำรองที่ลดลงมากหลังจากธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งได้กันสำรองตามเกณฑ์ IAS 39 ครบถ้วนแล้วตั้งแต่ปี 2550 ทำให้ระบบธนาคารพาณิชย์มีความพร้อมมากขึ้นสำหรับรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต ประกอบกับการเพิ่มทุนในปี 2551 จำนวน 69.2 พันล้านบาท ช่วยให้

ฐานะเงินกองทุนมั่นคงขึ้นแม้จะเริ่มใช้เกณฑ์การดำรงเงินกองทุนที่เข้มงวดขึ้นตามหลักเกณฑ์ Basel II^{2/} ณ สิ้นปี 2551 อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงตามเกณฑ์ใหม่เท่ากับร้อยละ 14.1 ลดลงจากสิ้นปี 2550 ตามหลักเกณฑ์ Basel I เล็กน้อย และอยู่ในระดับสูงเมื่อเทียบกับเกณฑ์ขั้นต่ำตามกฎหมายที่ร้อยละ 8.5

สินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2551 ขยายตัวเร่งขึ้นจากความต้องการเงินทุนหมุนเวียนของภาคธุรกิจ แต่เริ่มชะลอลงในไตรมาส 4 ตามภาวะเศรษฐกิจที่หดตัว ในทางกลับกันเงินฝากที่ชะลอตัวในช่วง 9 เดือนแรก กลับมาขยายตัวเร่งขึ้นในไตรมาสสุดท้าย จากการที่ธนาคารพาณิชย์เร่งระดมเงินฝากเพื่อเสริมสภาพคล่อง รวมถึงการเคลื่อนย้ายการลงทุนจากแหล่งอื่นที่มีความเสี่ยงสูงกว่ากลับเข้ามาฝากในระบบธนาคารพาณิชย์ อัตราการขยายตัวของเงินฝากและเงินให้สินเชื่อที่เริ่มโน้มเข้าหากันช่วยให้สภาพคล่องของระบบธนาคารพาณิชย์ผ่อนคลายขึ้นในไตรมาส 4 ของปี 2551

สำหรับสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Gross NPL) ลดลงอย่างต่อเนื่องจากการเรียกเก็บหนี้ปรับโครงสร้างหนี้ และตัดหนี้สูญ ประกอบกับธนาคารพาณิชย์เพิ่มความระมัดระวังโดยการติดตามดูแลคุณภาพสินเชื่ออย่างใกล้ชิด ทำให้สัดส่วนต่อสินเชื่รวมลดลงจากสิ้นปีก่อนทั้ง Gross และ Net NPL เท่ากับร้อยละ 5.3 และ 2.9 ตามลำดับ ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่มีสำรองส่วนเกินเพื่อรองรับ NPL ที่เพิ่มขึ้นในอนาคต อย่างไรก็ตาม มาตรการด้านคุณภาพสินทรัพย์เริ่มปรากฏชัดเจนขึ้นในไตรมาสสุดท้ายของปี จากแนวโน้มสินเชื่อจัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ หรือสินเชื่อผิดนัดชำระหนี้เกิน 1 เดือนแต่ยังไม่เกิน 3 เดือน (Delinquent Loans) ที่เพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากปัญหาวิกฤติการเงินโลกที่ส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจทั้งต่างประเทศและในประเทศหดตัว จนมีผลกระทบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ลดลง อย่างไรก็ตาม ธนาคารพาณิชย์มีการติดตามดูแลคุณภาพสินเชื่ออย่างใกล้ชิด ทำให้อัตราการเพิ่มขึ้นของ NPL ในระยะต่อไปน่าจะยังไม่สูงมากนัก

ระบบธนาคารพาณิชย์มีความเสี่ยงด้านตลาดไม่สูงมากนัก เนื่องจากมีเงินลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศค่อนข้างต่ำ แต่เพราะตลาดการเงินโลกยังคงมีความผันผวนสูง ทำให้ธนาคารพาณิชย์อาจได้รับผลกระทบต่อมูลค่าเงินลงทุนใน portfolio ที่ถืออยู่ได้ ธนาคารพาณิชย์จึงต้องให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิต ความเสี่ยงด้านตลาด และความเสี่ยงด้านสภาพคล่องอย่างต่อเนื่อง

^{2/} หลักเกณฑ์ Basel เป็นหลักเกณฑ์ระดับมาตรฐานสากลที่ Basel Committee of Banking Supervision กำหนดขึ้นเพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำสำหรับรองรับความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจ ซึ่งหลักเกณฑ์ Basel I ครอบคลุมความเสี่ยงด้านเครดิตและด้านตลาด ส่วนหลักเกณฑ์ Basel II เพิ่มความเสี่ยงด้านปฏิบัติการด้วย รวมทั้งกำหนดแนวทางการกำกับดูแลโดยทางการและการเปิดเผยข้อมูลของธนาคารพาณิชย์

2.2 ฐานะและผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์

2.2.1 อัตราการเติบโตและความสามารถในการทำกำไร

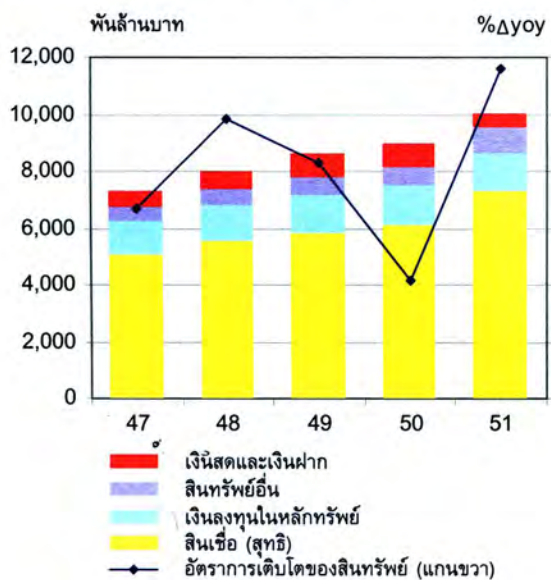
วิกฤติเศรษฐกิจโลกและปัญหาทางการเมืองในประเทศ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยอย่างชัดเจนในไตรมาส 4 ทำให้ความสามารถในการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนรวมทั้งธนาคารพาณิชย์ปรับลดลงด้วย อย่างไรก็ตาม ระบบธนาคารพาณิชย์ยังคงมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง

ในปี 2551 ระบบธนาคารพาณิชย์มีอัตราการเติบโตของสินทรัพย์ร้อยละ 11.6 เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้าที่ขยายตัวเพียงร้อยละ 4.1 เนื่องจากเงินให้สินเชื่อขยายตัวมากตามความต้องการเงินทุนหมุนเวียนของภาคเอกชน และสินทรัพย์อื่น เช่น กำไรจากการตีราคาตลาดของตราสารอนุพันธ์ที่เพิ่มสูงขึ้นมาก ในขณะที่เงินลงทุนในหลักทรัพย์ลดลงจากการขายเงินลงทุนในตราสารหนี้รวมถึงการลดลงของราคาหลักทรัพย์ตามภาวะตลาดหลักทรัพย์ที่ปรับตัวลดลงอย่างมาก

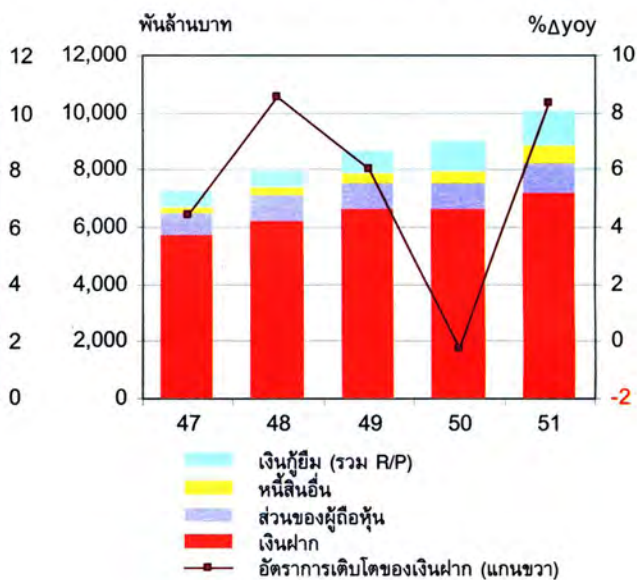
สำหรับหนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้นซึ่งส่วนใหญ่เป็นเงินรับฝากถึงร้อยละ 70.1 มีการขยายตัวเพิ่มขึ้นมากจากปีก่อน เนื่องจากปี 2550 ผู้ฝากหันไปลงทุนในกองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (RMF) และกองทุนรวมหุ้นระยะยาว (LTF) ซึ่งให้ผลตอบแทนดีกว่า แต่ในปี 2551 ตลาดหุ้นมีความผันผวนทำให้ผลตอบแทนของ RMF และ LTF ลดลงมาก ประกอบกับช่วงปลายปี 2551 ธนาคารพาณิชย์ได้เร่งระดมเงินฝากด้วยการเสนออัตราดอกเบี้ยพิเศษ ทำให้ผู้ฝากหันกลับมาฝากเงินในระบบธนาคารพาณิชย์มากขึ้น

รูปที่ 8 : งบดุล

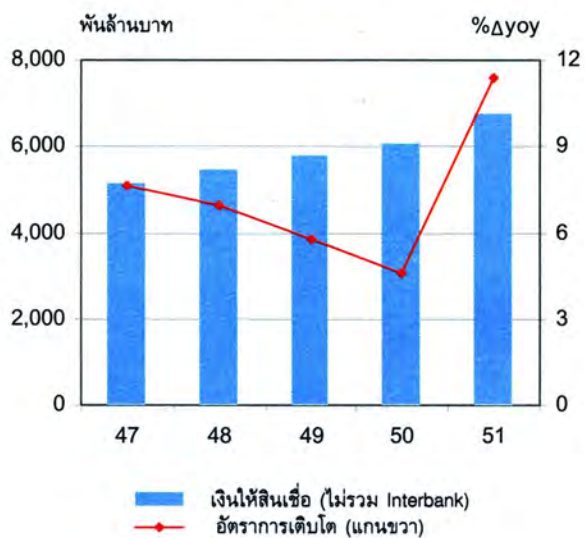
สินทรัพย์

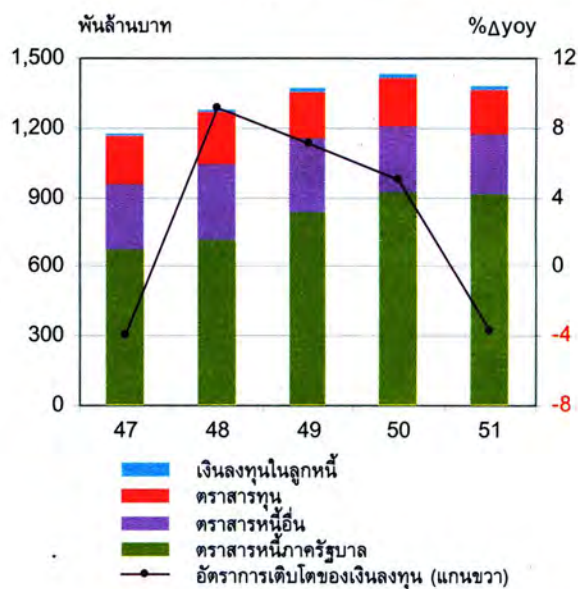
หนี้สินและส่วนของผู้ถือหุ้น

เงินให้สินเชื่อ

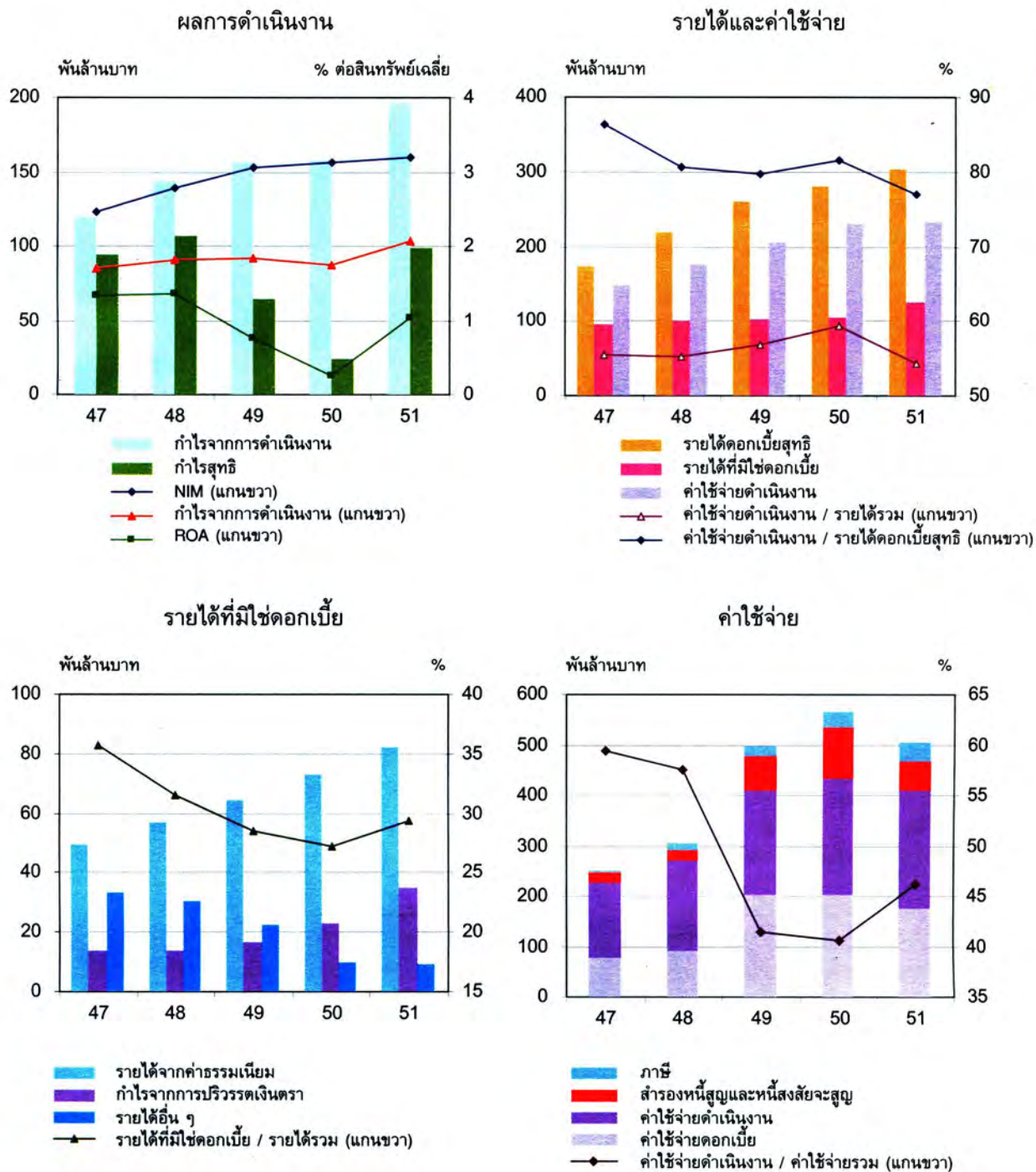

เงินลงทุนในหลักทรัพย์

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

รูปที่ 9 : รายได้และค่าใช้จ่าย

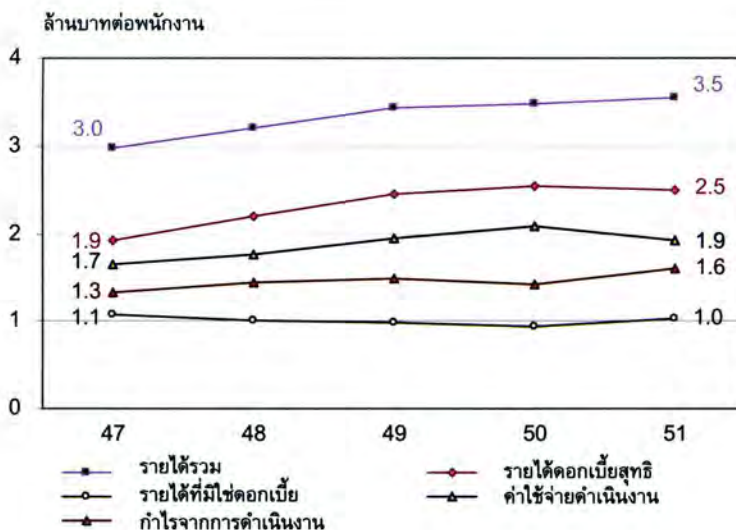

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ระบบธนาคารพาณิชย์โดยรวมยังคงมีเสถียรภาพ โดยมีกำไรสุทธิในปี 2551 จำนวน 98.9 พันล้านบาท ปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อน เนื่องจากค่าใช้จ่ายกันสำรองลดลง หลังจากระบบธนาคารพาณิชย์ได้มีการยกระดับการกันสำรองให้แข็งแกร่งและพร้อมรองรับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตตามมาตรฐานบัญชีสากล (IAS 39) เสร็จสิ้นแล้วในปี 2550 และมีอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์เฉลี่ย (Return on Asset - ROA) เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 1.0

รายได้ดอกเบี้ยสุทธิยังคงเป็นรายได้หลักโดยคิดเป็นร้อยละ 70.7 ของรายได้ทั้งหมด โดยมีอัตราส่วนรายได้ดอกเบี้ยและเงินปันผลสุทธิต่อสินทรัพย์เฉลี่ย (Net Interest Margin - NIM) เท่ากับร้อยละ 3.2 นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ก็หันมาเพิ่มรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ยมากขึ้น โดยนำเสนอบริการและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มรายได้จากค่าธรรมเนียมมากขึ้นเป็นลำดับ ประกอบกับมีกำไรจากการปริวรรตเงินตราเพิ่มขึ้นมาจากอัตราแลกเปลี่ยนที่เคลื่อนไหวค่อนข้างผันผวน ทำให้สัดส่วนรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ยต่อรายได้รวมปรับตัวสูงขึ้นจากปีก่อนเป็นร้อยละ 29.3

รูปที่ 10 : ประสิทธิภาพต่อจำนวนพนักงาน

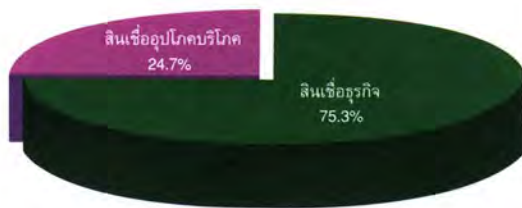
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานธนาคารพาณิชย์ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพราะรายได้รวมต่อพนักงาน 1 คน เพิ่มขึ้นจากรายได้ที่มีใช้ดอกเบี้ย ขณะที่ค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อพนักงานลดลง ส่งผลให้กำไรจากการดำเนินงานต่อพนักงานเพิ่มสูงขึ้นจาก 1.4 ล้านบาทเมื่อปีก่อน เป็น 1.6 ล้านบาท ในปี 2551

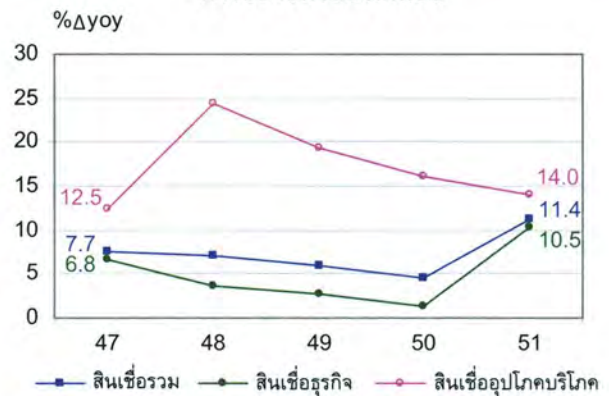
2.2.2 โครงสร้างของสินเชื่อ

รูปที่ 11 : โครงสร้างและการขยายตัวของสินเชื่อ

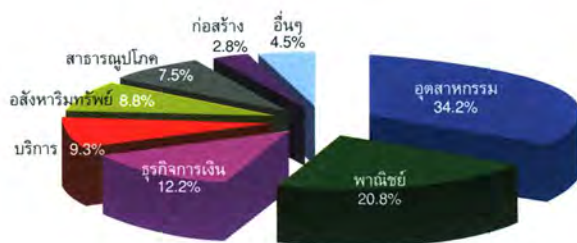
โครงสร้างของสินเชื่อ
ณ สิ้นธันวาคม 2551

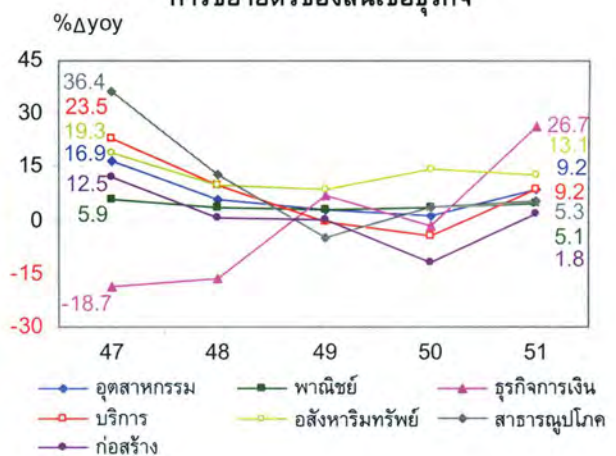
การขยายตัวของสินเชื่อ

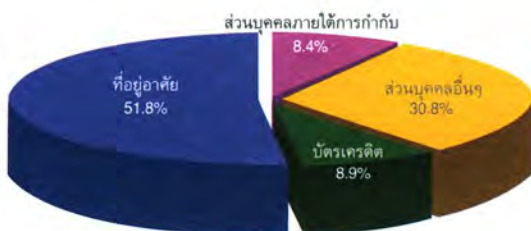
โครงสร้างของสินเชื่อธุรกิจ
ณ สิ้นธันวาคม 2551

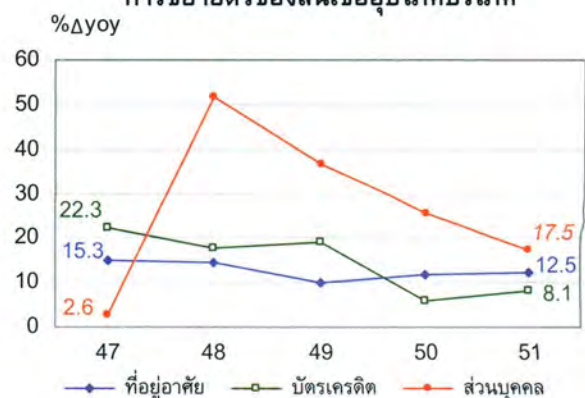
การขยายตัวของสินเชื่อธุรกิจ

โครงสร้างของสินเชื่ออุปโภคบริโภค
ณ สิ้นธันวาคม 2551

การขยายตัวของสินเชื่ออุปโภคบริโภค

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

สินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ (ไม่รวมสินเชื่อ Interbank) ขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาส 4 ปี 2550 ติดต่อกันในช่วง 3 ไตรมาสแรกของปี 2551 จากความต้องการเงินทุนหมุนเวียนเพื่อใช้ในการดำเนินธุรกิจที่เพิ่มขึ้นมากตามราคาน้ำมัน ต้นทุนวัตถุดิบ และราคาพืชผลทางการเกษตรที่ปรับตัวสูงขึ้น โดย ณ สิ้นไตรมาส 3 สินเชื่อขยายตัวสูงถึงร้อยละ 13.2 จากระยะเดียวกันปีก่อน

อย่างไรก็ดี ในช่วงไตรมาส 4 ของปี 2551 การขยายตัวของสินเชื่อชะลอลงเล็กน้อยจากความต้องการสินเชื่อของภาคธุรกิจเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนชะลอตัว และธนาคารพาณิชย์ได้เพิ่มความระมัดระวังในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อจากปัจจัยเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากเศรษฐกิจภายในประเทศหดตัว ซึ่งเป็นผลจากวิกฤติการณ์ทางการเงินของสหรัฐอเมริกาส่งผลกระทบต่อเป็นวงกว้าง จนทำให้เศรษฐกิจโลกชะลอตัว ประกอบกับปัญหาความไม่สงบทางการเมืองในประเทศในปี 2551 ส่งผลลดต่อการผลิต การบริโภค การส่งออก และการลงทุน โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ³ และการลงทุนภาคเอกชน ในไตรมาส 4 ปี 2551 ลดลงจากระยะเดียวกันปีก่อนถึงร้อยละ 4.2 และ 1.3 ตามลำดับ

ณ สิ้นปี 2551 สินเชื่อรวมยังคงขยายตัวจากระยะเดียวกันปีก่อนสูงถึงร้อยละ 11.4 เพิ่มขึ้นจากที่ขยายตัวร้อยละ 4.7 ในปี 2550 โดยเป็นการขยายตัวเร่งขึ้นในสินเชื่อธุรกิจ ขณะที่สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคขยายตัวชะลอลง

2.2.2.1 สินเชื่อธุรกิจ

สินเชื่อธุรกิจ ณ สิ้นปี 2551 มียอดคงค้าง 5,117.0 พันล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 75.3 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวร้อยละ 10.5 จากระยะเดียวกันปีก่อน เพิ่มขึ้นมากจากที่ขยายตัวเพียงร้อยละ 1.5 ในปี 2550 โดยในปี 2551 ขยายตัวในเกือบทุกภาคธุรกิจ ดังนี้

(1) ภาคอุตสาหกรรมการผลิต (สัดส่วนร้อยละ 25.8 ของสินเชื่อรวม) ขยายตัวร้อยละ 9.2 ส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นในหมวดอาหารและยาสูบ เคมีภัณฑ์และเวชภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์โลหะ เครื่องจักร และอุปกรณ์ ยานพาหนะและอุปกรณ์ ไม้และผลิตภัณฑ์ไม้เป็นหลัก โดยเฉพาะในหมวดเคมีภัณฑ์และเวชภัณฑ์ที่ขยายตัวตามอุปสงค์ต่อเคมีภัณฑ์เพื่อใช้ในการผลิตในภาคเกษตร และหมวดยานพาหนะและอุปกรณ์ ซึ่งได้รับปัจจัยบวกจากการขยายตัวของอุปสงค์จากต่างประเทศในช่วงก่อนเกิดวิกฤติเศรษฐกิจ การขยายตัวของอุปสงค์ต่อรถจักรยานยนต์ที่เพิ่มขึ้นตามรายได้ในภาคเกษตร และอุปสงค์ต่อรถยนต์นั่งภายในประเทศที่เพิ่มขึ้นจากการลดภาษีสรรพสามิตสำหรับรถยนต์ที่ใช้น้ำมันเชื้อเพลิง E20

³ ณ ราคาคงที่ ปี 2531

(2) ภาคการพาณิชย์ (สัดส่วนร้อยละ 15.6 ของสินเชื่อรวม) ขยายตัวร้อยละ 5.1 จากการขยายตัวเร่งขึ้นของสินเชื่อเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนทั้งธุรกิจในประเทศและธุรกิจระหว่างประเทศ ในช่วงต้นปีจากราคาน้ำมันที่เพิ่มขึ้นมาก แม้ในช่วงปลายปีจะชะลอตัวเล็กน้อยจากสถานการณ์ความไม่สงบทางการเมืองและภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว แต่โดยรวมแล้วสินเชื่อเพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่ธุรกิจในประเทศยังคงขยายตัวเร่งขึ้นจากปี 2550 ค่อนข้างมาก

(3) ภาคธุรกิจการเงิน ขยายตัวเร่งขึ้นร้อยละ 26.7 จากการที่ธนาคารพาณิชย์ไทยให้สินเชื่อจำนวนมากแก่บริษัทลูกที่ทำธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์และลีสซิ่ง เพื่อรองรับการขยายตัวของความต้องการซื้อยานยนต์ภายในประเทศ ทั้งนี้ ปริมาณการจำหน่ายรถยนต์นั่งและรถจักรยานยนต์ภายในประเทศรวมทั้งปี 2551 เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 33.1 และ 12.1 จากระยะเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ

(4) ภาคการบริการ ขยายตัวร้อยละ 9.2 แม้ในภาคธุรกิจการท่องเที่ยวและโรงแรมได้รับผลกระทบจากปัญหาความไม่สงบทางการเมืองที่นำไปสู่การปิดสนามบิน 2 แห่งในช่วงปลายปี 2551 จนส่งผลให้ปริมาณนักท่องเที่ยวในช่วงครึ่งหลังของปีหดตัวถึงร้อยละ 11.3 แต่สินเชื่อภาคบริการโดยรวมยังคงขยายตัว เนื่องจากในช่วงครึ่งแรกของปีธุรกิจที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการท่องเที่ยวมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ตามปริมาณนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันปีก่อนถึงร้อยละ 13.2 ประกอบกับลูกหนี้ธุรกิจโรงแรมตามโครงการสินเชื่อบริการพาณิชย์ได้อนุมัติเงินกู้ไปแล้ว ได้เบิกถอนเงินเพิ่มเติมในช่วงครึ่งหลังของปี เพื่อใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียน

(5) ภาคการสาธารณูปโภค ขยายตัวร้อยละ 5.3 จากการขยายตัวของสินเชื่อที่ให้แก่ธุรกิจการผลิตไฟฟ้า การเก็บและการจ่ายไฟฟ้าที่ขยายตัวสูงถึงเกือบร้อยละ 20

(6) ภาคการก่อสร้าง ขยายตัวร้อยละ 1.8 จากที่หดตัวในปีก่อนถึงร้อยละ 11.5 สาเหตุจากการขยายตัวของสินเชื่อเพื่อการก่อสร้างของภาครัฐในโครงการขนาดใหญ่ที่ไม่ใช่อาคารที่อยู่อาศัยเป็นหลัก ขณะที่ธุรกิจก่อสร้างภาคเอกชนได้รับผลกระทบจากการที่ธนาคารพาณิชย์เพิ่มความระมัดระวังในการให้สินเชื่อแก่ผู้ประกอบการ จากต้นทุนการก่อสร้างที่ปรับตัวสูงขึ้นมากในช่วงกลางปี 2551 และกำลังซื้อของประชาชนที่ลดลงตามภาวะเศรษฐกิจ สินเชื่อแก่ธุรกิจก่อสร้างภาคเอกชนจึงยังคงหดตัวแต่ในอัตราที่ลดลง เนื่องจากสินเชื่อแก่ธุรกิจก่อสร้างตึกแถวและศูนย์การค้าหดตัวมาก ขณะที่สินเชื่อแก่ธุรกิจก่อสร้างบ้านอยู่อาศัย อาคารชุด และอาคารสำนักงานยังขยายตัวได้

(7) ภาคธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ขยายตัวชะลอลงร้อยละ 13.1 จากที่ขยายตัวร้อยละ 14.4 ในปี 2550 เป็นผลจากการชะลอการให้สินเชื่อแก่ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์และเซอร์วิสอพาร์ทเมนท์เพื่อให้เช่าเป็นหลัก ขณะที่การให้สินเชื่อแก่ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ประเภทที่อยู่อาศัยยังขยายตัวดี โดยเฉพาะธุรกิจอาคารชุดพักอาศัยที่อยู่ใกล้แนวรถไฟฟ้า

สินเชื่อแก่ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) ^{4/ 5/}

ในช่วง 3 - 4 ปีที่ผ่านมา การให้สินเชื่อแก่ SME ของระบบธนาคารพาณิชย์ขยายตัวในทิศทางเดียวกันกับภาวะเศรษฐกิจของประเทศ ธนาคารพาณิชย์ไทยมีบทบาทสำคัญที่สุดด้วยส่วนแบ่งตลาดรวมร้อยละ 92.1 โดยธนาคารพาณิชย์ไทยขนาดใหญ่มีส่วนแบ่งตลาดเกินกว่าครึ่งหนึ่งของสินเชื่อ SME ทั้งระบบเนื่องจากความได้เปรียบด้านจำนวนสาขาที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ ทำให้สามารถเข้าถึงลูกค้าได้ง่ายกว่าธนาคารพาณิชย์กลุ่มอื่น ขณะที่ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีส่วนแบ่งตลาดเพียงร้อยละ 7.9

ณ สิ้นปี 2551 ระบบธนาคารพาณิชย์มียอดคงค้างเงินให้สินเชื่อแก่ SME จำนวน 2,754.0 พันล้านบาท (คิดเป็นร้อยละ 53.8 ของสินเชื่อธุรกิจ หรือร้อยละ 40.5 ของสินเชื่อรวม) โดยกระจุกตัวอยู่ในธุรกิจภาคอุตสาหกรรมการผลิต การพาณิชย์ ธุรกิจการเงิน และการบริการ เป็นหลัก สินเชื่อ SME ขยายตัวร้อยละ 3 จากระยะเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้นจากที่ขยายตัวเพียงร้อยละ 0.2 ในปี 2550 โดยขยายตัวในเกือบทุกภาคธุรกิจ โดยเฉพาะธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ การบริการ และการสาธารณสุข ขณะที่ภาคอุตสาหกรรมการผลิต การก่อสร้าง และการเกษตรหดตัวลง อย่างไรก็ตาม วิกฤติการเงินโลกที่ส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศชะลอตัว กอปรกับปัญหาความไม่แน่นอนทางการเมืองทำให้ธนาคารพาณิชย์ส่วนใหญ่ระมัดระวังและเข้มงวดในการพิจารณาให้สินเชื่อแก่ SME มากขึ้น เนื่องจากธุรกิจ SME มีความสามารถในการปรับตัวน้อยกว่าธุรกิจขนาดใหญ่

^{4/} SME ใช้นิยามที่กระทรวงอุตสาหกรรมกำหนด

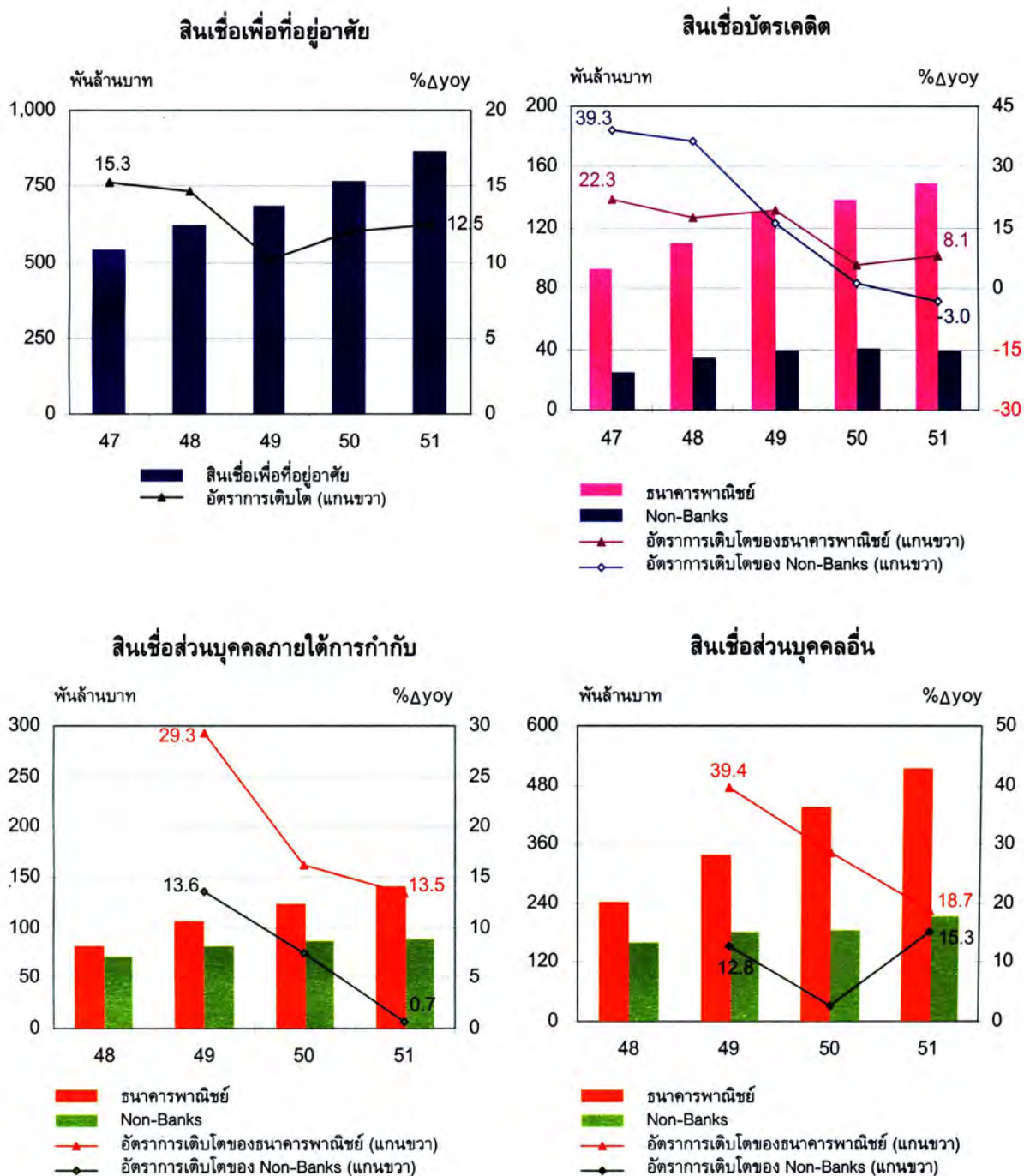
- 1) การผลิตและบริการ : มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 200 ล้านบาท หรือแรงงานไม่เกิน 200 คน
- 2) การค้าส่งค้าปลีก : มีสินทรัพย์ถาวรไม่เกิน 100 ล้านบาท หรือแรงงานไม่เกิน 50 คน

^{5/} สินเชื่อ SME ไม่รวม Interbank และไม่รวมสินเชื่อ SME ของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ 6 แห่ง (ธอส. ธกส. ธสน. ธ.ออมสิน ธ. SME และ ธ.อิสลาม)

สมบัติห้องสมุดรัฐสภา

2.2.2.2 สินเชื่ออุปโภคบริโภค

รูปที่ 12 : สินเชื่ออุปโภคบริโภค

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ในปี 2551 ผู้บริโภคได้รับผลกระทบจากค่าครองชีพที่สูงขึ้นในช่วงครึ่งปีแรกอันเนื่องมาจากภาวะเงินเฟ้อและราคาน้ำมัน กอปรกับในช่วงครึ่งปีหลัง วิกฤติการเงินโลกได้ลุกลามกระทบเศรษฐกิจภายในประเทศซึ่งส่งผลกระทบต่อรายได้และกำลังซื้อของผู้บริโภค ผู้บริโภคจึงเพิ่มความระมัดระวังในการใช้จ่ายและการก่อหนี้ ขณะเดียวกันธนาคารพาณิชย์ก็เพิ่มความเข้มงวดในการพิจารณาอนุมัติสินเชื่อมากขึ้น ทำให้สินเชื่ออุปโภคบริโภคขยายตัวชะลอลงจากร้อยละ 16.2 ในปีก่อน เป็นร้อยละ 14 โดยเป็นการชะลอตัวของสินเชื่อส่วนบุคคลเป็นสำคัญ ขณะที่สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัยและสินเชื่อบัตรเครดิตขยายตัวเพิ่มขึ้น

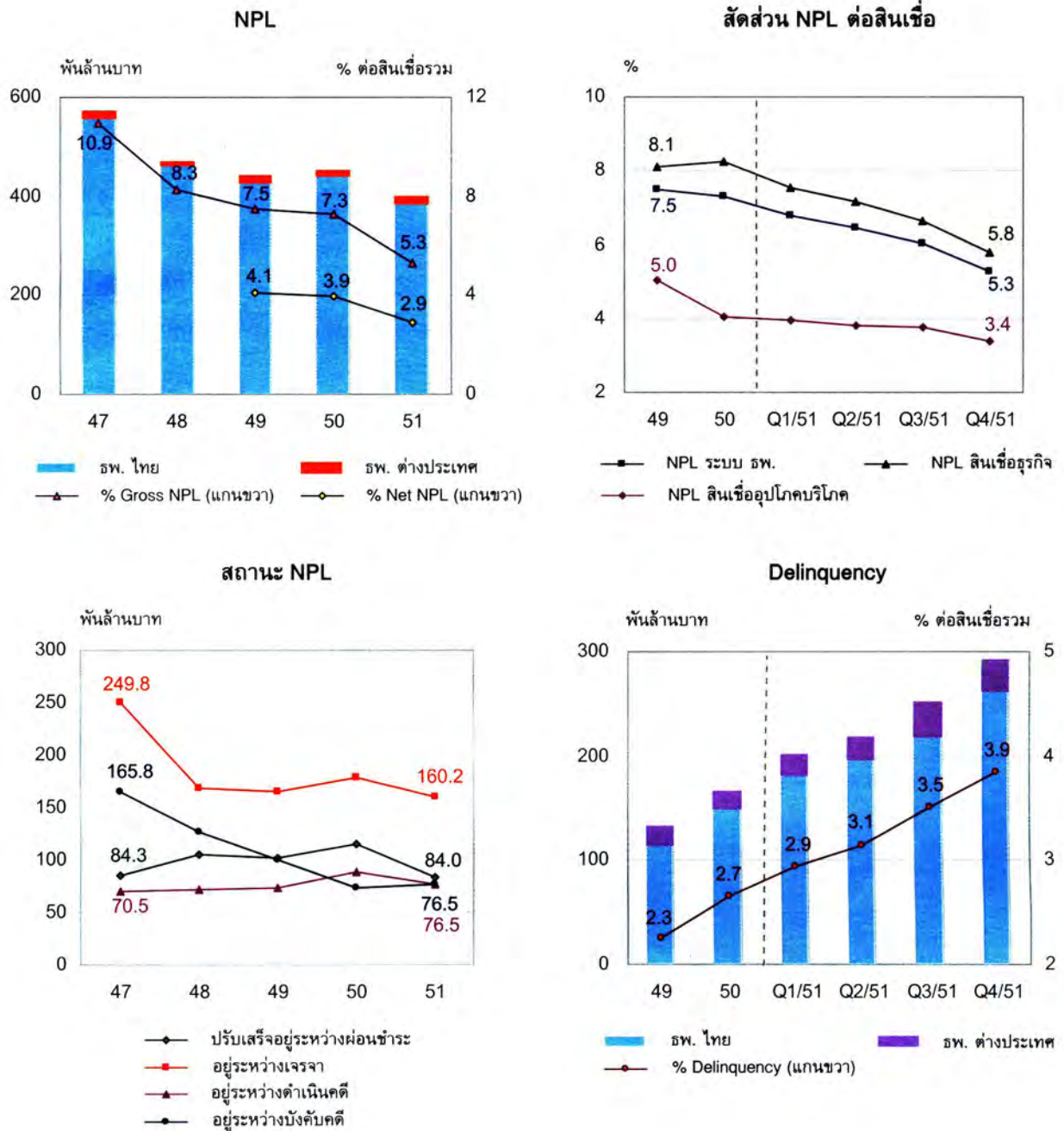
(1) **สินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย** ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.5 โดยขยายตัวเพิ่มขึ้นในช่วง 9 เดือนจากมาตรการกระตุ้นตลาดที่อยู่อาศัยของรัฐบาล ขณะที่ในไตรมาส 4 สินเชื่อชะลอลงจากการชะลอการซื้อที่อยู่อาศัยของผู้บริโภคที่คาดว่าอัตราดอกเบี้ยจะลดลงในอนาคต กอปรกับผู้บริโภคมีกำลังซื้อลดลงจากผลกระทบทางเศรษฐกิจ

(2) **สินเชื่อบัตรเครดิต** ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.9 เป็นร้อยละ 8.1 เนื่องจากผู้บริโภคบางส่วนได้ปรับพฤติกรรมจากการชำระค่าใช้จ่ายบัตรเครดิตเต็มจำนวนเป็นการผ่อนชำระบางส่วน ซึ่งเป็นผลจากความสามารถในการชำระหนี้ลดลงตามการหดตัวของเศรษฐกิจในไตรมาส 4 ปี 2551

(3) **สินเชื่อส่วนบุคคล** ขยายตัวชะลอลงมากเหลือร้อยละ 17.5 โดยชะลอลงทั้งในสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้กำกับและสินเชื่อส่วนบุคคลอื่น ๆ ขณะที่สินเชื่อรถยนต์ขยายตัวชะลอลง ส่วนหนึ่งเป็นผลจากภาวะเศรษฐกิจชะลอตัวซึ่งทำให้ธนาคารพาณิชย์เพิ่มความระมัดระวังในการอนุมัติสินเชื่อ อีกทั้งปัญหาราคาน้ำมันที่สูงขึ้น ทำให้ผู้บริโภคส่วนหนึ่งชะลอการซื้อรถยนต์ออกไป

2.2.3 สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

รูปที่ 13 : คุณภาพสินเชื่อ

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

สินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Gross NPL) ของระบบธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นปี 2551 มียอดคงค้าง 397.1 พันล้านบาท ลดลงจากปี 2550 รวม 56.3 พันล้านบาท ขณะที่สัดส่วนต่อสินเชื่อรวมทั้ง Gross NPL และ Net NPL ก็ลดลงเช่นกันจากร้อยละ 7.3 และ 3.9 เหลือร้อยละ 5.3 และ 2.9 ตามลำดับ เป็นผลจากลูกหนี้ชำระหนี้ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และการตัดหนี้สูญของธนาคารพาณิชย์เป็นสำคัญ ประกอบกับธนาคารพาณิชย์เพิ่มความระมัดระวังในการอนุมัติสินเชื่อ โดย NPL ลดลงทั้งสินเชื่อธุรกิจและสินเชื่ออุปโภคบริโภค ทั้งในกลุ่มธนาคารพาณิชย์ไทยและกลุ่มธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

แรงกดดันด้านคุณภาพสินทรัพย์เพิ่มขึ้นตามปัญหาวิกฤติเศรษฐกิจทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากแนวโน้มสินเชื่อจัดชั้นกล่าวถึงเป็นพิเศษ (Delinquent Loan หรือสินเชื่อค้างชำระเกิน 1 เดือน แต่ไม่เกิน 3 เดือน) ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดย ณ สิ้นปี 2551 มียอดคงค้าง 290.9 พันล้านบาท และมีสัดส่วนต่อสินเชื่อรวมเพิ่มขึ้นจากสิ้นปี 2550 ที่ร้อยละ 2.7 เป็นร้อยละ 3.9 ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์จึงมีการติดตามดูแลคุณภาพสินเชื่ออย่างใกล้ชิดเพื่อป้องกันการเพิ่มขึ้นของ NPL เช่น การติดตามทวงถามลูกหนี้ที่เริ่มผิดนัดชำระหนี้หรือเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้แต่เนิ่น ๆ รวมทั้งการให้คำปรึกษาด้านการเงินแก่ลูกหนี้ที่ประสบปัญหาทางธุรกิจ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม นโยบายการเงินที่ผ่อนคลายเป็นไปอย่างระมัดระวังในระดับต่ำและการเพิ่มการใช้จ่ายของภาครัฐเพื่อช่วยกระตุ้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจก็เป็นปัจจัยบวกที่ช่วยลดแรงกดดันต่อ NPL ลงได้บ้าง

ตารางที่ 4 : สำรองของสินเชื่อและหลักประกัน

หน่วย : พันล้านบาท

	47	48	49	50	51
1. สำรองที่มีอยู่ของสินเชื่อ	382.2	308.5	296.1	310.5	293.3
2. สำรองเพียงพอของสินเชื่อ	280.0	215.0	242.4	255.8	236.5
3. สำรองที่มีอยู่ / สำรองเพียงพอ (ข้อ 1. / ข้อ 2.) (%)	136.5	143.5	122.1	121.4	124.0
4. หลักประกันของ NPL	301.7	272.5	227.2	245.7	234.5
5. NPL Coverage Ratio (%)	67.0	65.5	67.3	68.5	72.6

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ระบบธนาคารพาณิชย์ได้ตั้งสำรองหนี้สงสัยจะสูญเพื่อรองรับความเสี่ยงที่ลูกหนี้จะกลายเป็น NPL สูงกว่าเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนดมากพอสมควร โดยสัดส่วนสำรองที่มีอยู่ของสินเชื่อต่อสำรองฟังก์ันของสินเชื่อสูงถึงร้อยละ 124.0 ขณะที่ NPL Coverage Ratio อยู่ที่ร้อยละ 72.6

ตารางที่ 5 : การเปลี่ยนแปลง NPL (flow)

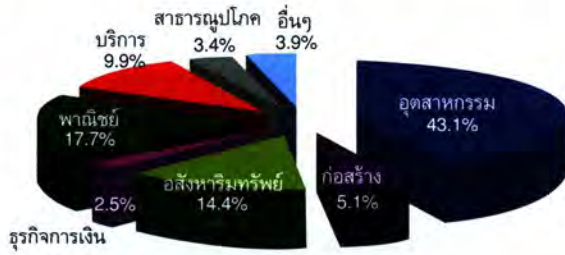
หน่วย : พันล้านบาท

	47	48	49	50	51
NPL ที่เพิ่มขึ้น	277	254	267	319	272
1. NPL รายใหม่	119	115	155	194	156
2. Re-entry	138	96	76	77	63
3. อื่น ๆ (ให้สินเชื่อเพิ่ม / FX)	20	43	36	48	52
NPL ที่ลดลง	327	432	316	306	328
1. การปรับปรุงโครงสร้างหนี้	146	81	67	68	84
2. อื่น ๆ (รับชำระหนี้ / ขายหรือโอนหนี้ / ตัดหนี้สูญ)	181	351	249	238	244
เพิ่มขึ้น (ลดลง) สุทธิ	(50)	(178)	(49)	13	(56)

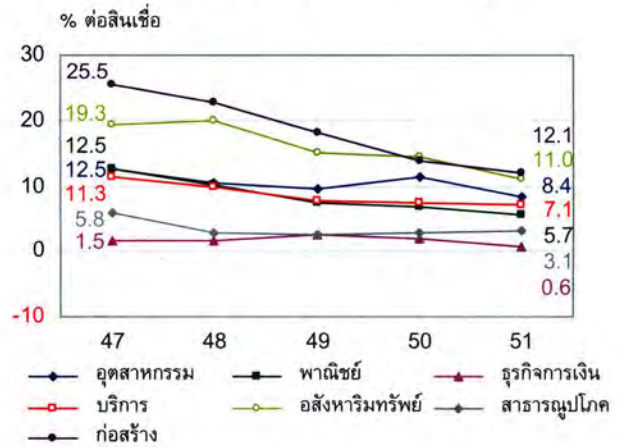
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ในปี 2551 ระบบธนาคารพาณิชย์บริหารจัดการ NPL ได้มีประสิทธิภาพขึ้น โดยมียอดลดลงสุทธิ 56.3 พันล้านบาท จากการรับชำระหนี้ ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ และขายหนี้ได้เพิ่มขึ้นจากปีก่อน ขณะที่ NPL รายใหม่ และ NPL ที่ปรับปรุงโครงสร้างหนี้แล้วกลับมาเป็น NPL อีก (Re-entry) มีแนวโน้มลดลง จำนวน NPL ที่เพิ่มขึ้นในปี 2551 ทั้งสิ้น 272.0 พันล้านบาท ส่วนใหญ่เกิดจาก NPL รายใหม่เช่นเดียวกับปีที่ผ่านมา โดยคิดเป็นร้อยละ 57.4 ของ NPL ที่เพิ่มขึ้นทั้งสิ้น รองลงมาได้แก่ Re-entry ร้อยละ 23.3 และอื่น ๆ เช่น เงินให้สินเชื่อเพิ่มแก่ลูกหนี้ NPL และหนี้ที่เพิ่มขึ้นจากอัตราแลกเปลี่ยน (FX) อีกร้อยละ 9.3 สำหรับ NPL ที่ลดลงมีจำนวน 328.3 พันล้านบาท ส่วนใหญ่เกิดจากการรับชำระหนี้ คิดเป็นร้อยละ 27.9 ของ NPL ที่ลดลงทั้งสิ้น รองลงมาได้แก่ การปรับปรุงโครงสร้างหนี้ร้อยละ 25.6 และอื่น ๆ เช่น การตัดหนี้สูญ ขายหรือโอนหนี้ให้สถาบันอื่นอีกร้อยละ 46.5

รูปที่ 14 : NPL ของสินเชื่อธุรกิจ

โครงสร้าง NPL ของสินเชื่อธุรกิจ
ณ สิ้นธันวาคม 2551

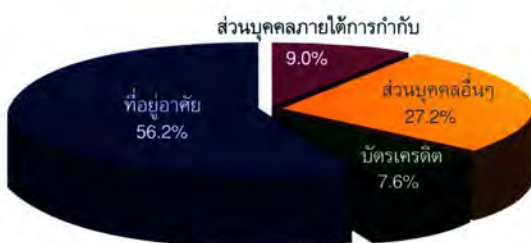
สัดส่วน NPL ต่อสินเชื่อของสินเชื่อธุรกิจ

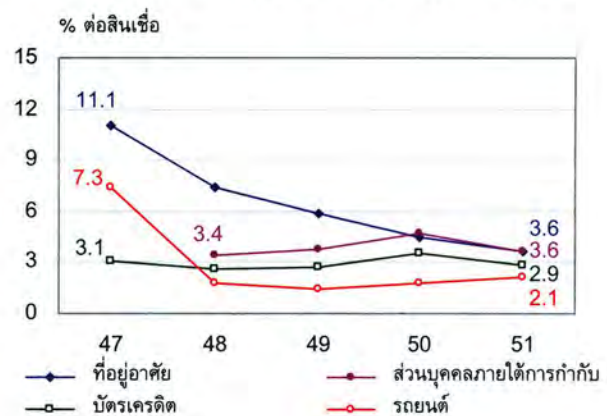
ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

NPL ของสินเชื่อธุรกิจลดลงสุทธิจากปี 2550 ประมาณ 53.9 พันล้านบาท สัดส่วนต่อสินเชื่อรวมลดลงจากร้อยละ 8.2 เหลือร้อยละ 5.8 โดยลดลงในเกือบทุกภาคธุรกิจ ยกเว้นภาคสาธารณูปโภค มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากสิ้นปี 2550 ที่ร้อยละ 2.9 เป็นร้อยละ 3.1 ส่วนหนึ่งมาจากธุรกิจการขนส่ง การคมนาคม และสถานที่เก็บสินค้า ได้รับผลกระทบจากระดับราคาน้ำมันปรับตัวสูงขึ้น

รูปที่ 15 : NPL ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค

โครงสร้าง NPL ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค
ณ สิ้นธันวาคม 2551

สัดส่วน NPL ต่อสินเชื่อของสินเชื่ออุปโภคบริโภค

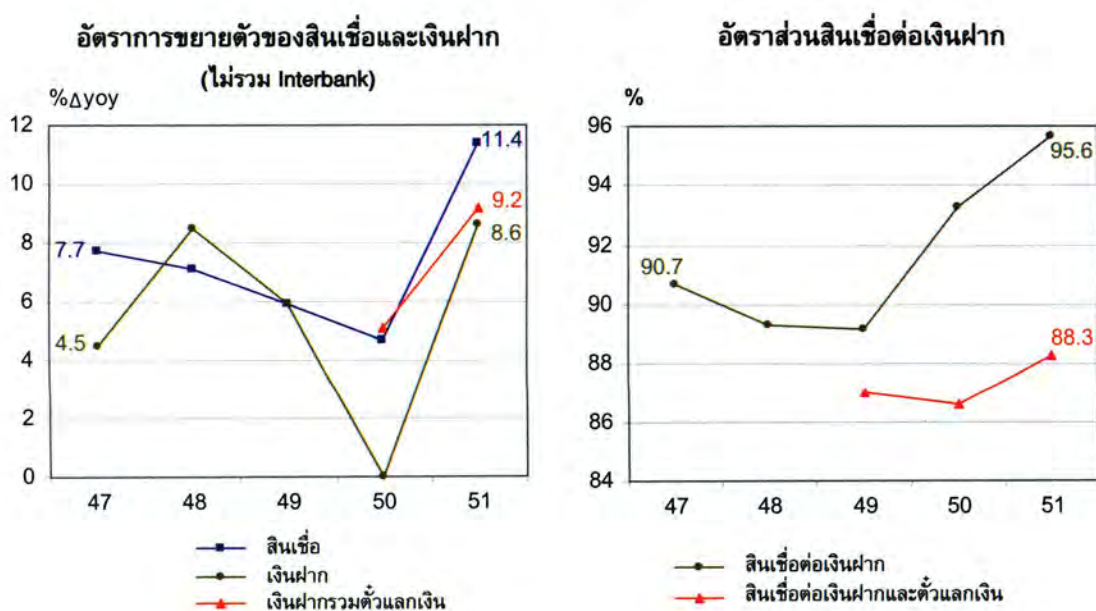

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

NPL ของสินเชื่ออุปโภคบริโภคในปี 2551 มีสัดส่วนต่อสินเชื่อลดลงจากร้อยละ 4.0 ในปี 2550 มาอยู่ที่ร้อยละ 3.4 โดยลดลงในทุกประเภทสินเชื่อ ยกเว้นสินเชื่อรถยนต์ เพราะธนาคารพาณิชย์ได้เพิ่มความระมัดระวังในการอนุมัติสินเชื่อมากขึ้น ตลอดจนมีระบบติดตามทวงถามหนี้อย่างใกล้ชิด ส่วนสาเหตุที่สัดส่วน NPL ของสินเชื่อรถยนต์เพิ่มมากขึ้นมาจากความสามารถในการผ่อนชำระหนี้ของผู้บริโภคลดลงจากค่าครองชีพที่สูงขึ้นและรายได้ที่ลดลงในภาวะเศรษฐกิจชะลอตัว

2.2.4 สภาพคล่องและเงินฝาก

รูปที่ 16 : สินเชื่อ เงินฝาก และสภาพคล่อง

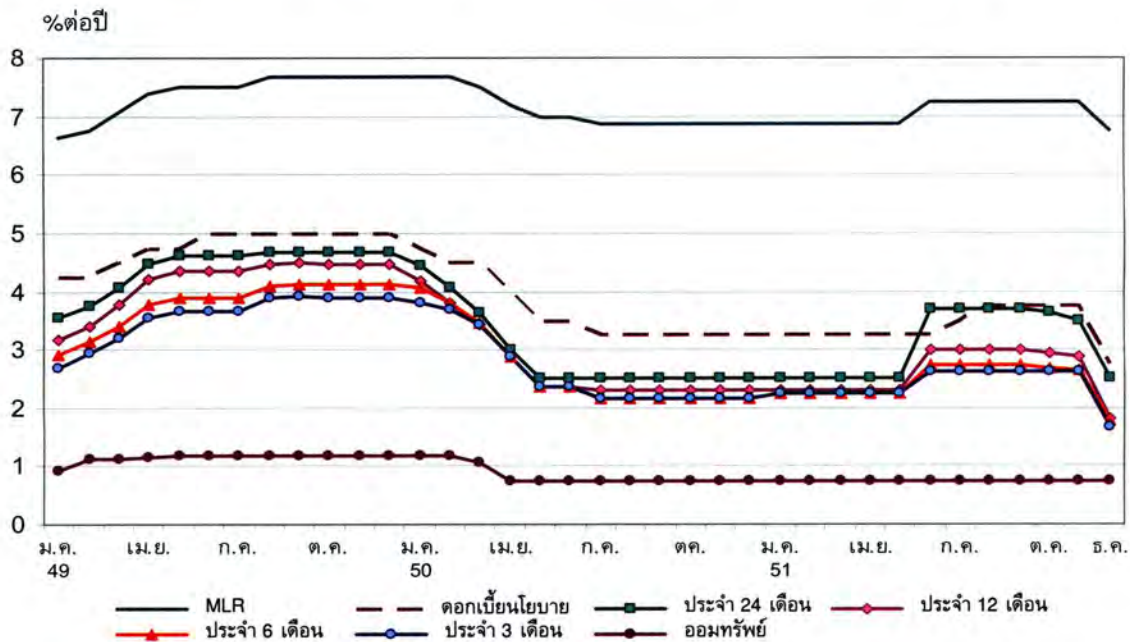

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ท่ามกลางวิกฤติเศรษฐกิจโลกและปัญหาทางการเมืองในประเทศที่เกิดขึ้นในช่วงปลายปี 2551 สินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ในปี 2551 ยังสามารถขยายตัวสูงถึงร้อยละ 11.4 จากระยะเดียวกันปีก่อน จากความต้องการสินเชื่อเพื่อการลงทุนและใช้เป็นเงินทุนหมุนเวียนของภาคเอกชน ด้านเงินฝากขยายตัวเร่งขึ้นมากถึงร้อยละ 8.6 จากการที่ธนาคารพาณิชย์เร่งระดมเงินฝากเพื่อเสริมสภาพคล่องด้วยการเสนออัตราดอกเบี้ยพิเศษในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2551 กอปรกับอัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์เสี่ยงอื่น ๆ ถูกกดดันจากภาวะตลาดหลักทรัพย์ตกต่ำทั่วโลก ทำให้มีเงินฝากไหลเข้าสู่ระบบธนาคารพาณิชย์เพิ่มขึ้น และหากรวมเงินฝากกับการระดมทุนผ่านการออกตั๋วแลกเงิน (Bill of Exchange - B/E) แล้วจะขยายตัวสูงถึงร้อยละ 9.2

สินเชื่อที่เพิ่มขึ้นมากกว่าเงินฝากส่งผลให้สภาพคล่องโดยรวมของระบบธนาคารพาณิชย์ตั้งตัวขึ้นในปี 2551 โดยสัดส่วนเงินให้สินเชื่อต่อเงินฝากรวมตัวแลกเปลี่ยนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 88.3

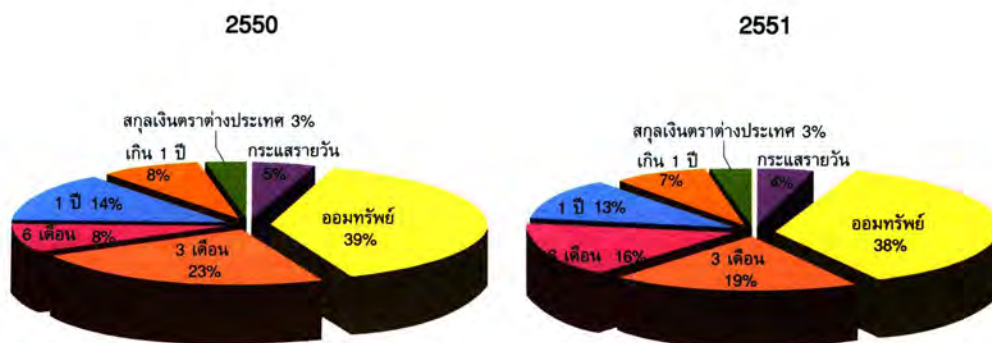
รูปที่ 17 : อัตราดอกเบี้ยนโยบายและอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

เศรษฐกิจไทยที่ชะลอตัวอย่างรวดเร็วและมีความเสี่ยงต่อการขยายตัวในระยะต่อไป ทำให้คณะกรรมการนโยบายการเงินมีมติให้ลดอัตราดอกเบี้ยนโยบายจากร้อยละ 3.75 เหลือร้อยละ 2.75 ในเดือนธันวาคม 2551 ซึ่งการดำเนินนโยบายการเงินแบบผ่อนคลายนี้อาจจะช่วยลดต้นทุนการกู้ยืมของผู้ประกอบการและช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในภาพรวมด้วย ทั้งนี้ ธนาคารพาณิชย์ก็ได้ปรับลดอัตราดอกเบี้ยทั้งเงินให้สินเชื่อและเงินฝากลงตามดอกเบี้ยนโยบาย

รูปที่ 18 : โครงสร้างของเงินฝาก

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

เงินฝาก (รวมเงินฝาก Interbank) ขยายตัวเร่งขึ้นมากจากสิ้นปีก่อนถึงร้อยละ 8.4 โดยเงินฝากประจำ 6 เดือนเพิ่มขึ้นกว่าเท่าตัว ทำให้มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 16.0 ของเงินฝากทั้งสิ้น ขณะที่เงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำ 3 เดือนมีสัดส่วนลดลง เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยเงินฝากมีแนวโน้มลดลงผู้ฝากเงินจึงเลือกฝากเงินที่มีระยะเวลายาวขึ้นเพื่อคงอัตราดอกเบี้ยในระดับสูง

โครงสร้างเงินฝากทั้งระบบธนาคารพาณิชย์ ประกอบด้วยเงินฝากในธนาคารพาณิชย์ไทยร้อยละ 92.8 และธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศร้อยละ 7.2 โดยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ไทยขยายตัวที่ร้อยละ 10.3 ขณะที่ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศหดตัวร้อยละ 11.9

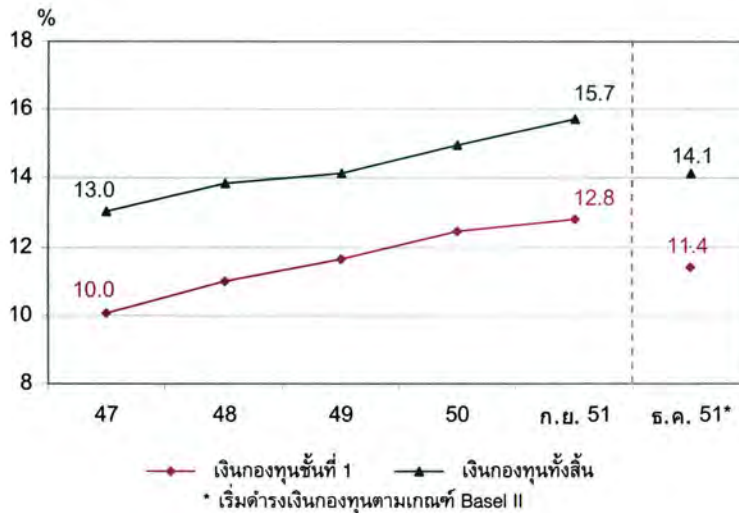
2.2.5 ความเพียงพอของเงินกองทุน

ตารางที่ 6 : ฐานะเงินกองทุน

สถาบันการเงิน	เงินกองทุน (พันล้านบาท)			อัตราส่วนเงินกองทุน ต่อสินทรัพย์เสี่ยง (%)		
	ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 2	รวม	ชั้นที่ 1	ชั้นที่ 2	รวม
ธนาคารพาณิชย์ไทย	707.3	207.6	914.8	10.8	3.2	14.0
ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ	164.9	0.1	165.0	15.3	0.0	15.3
ระบบธนาคารพาณิชย์	872.2	207.6	1,079.8	11.4	2.7	14.1

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

รูปที่ 19 : อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

ระบบธนาคารพาณิชย์มีเงินกองทุนทั้งสิ้น 1,079.8 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 14.8 จากผลกำไรและการเพิ่มทุน โดยในปี 2551 ธนาคารพาณิชย์มีการเพิ่มทุนประมาณ 69.2 พันล้านบาท เป็นเงินกองทุนชั้นที่ 1 ประมาณ 12.8 พันล้านบาท และเงินกองทุนชั้นที่ 2 ประมาณ 49.5 พันล้านบาท

ณ สิ้นปี 2551 ธนาคารพาณิชย์เริ่มดํารงเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel II ซึ่งครอบคลุมทั้งความเสี่ยงด้านเครดิต ด้านตลาด และด้านปฏิบัติการ ทำให้อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงของระบบธนาคารพาณิชย์ลดลงเล็กน้อยจากสิ้นไตรมาส 3 ปี 2551 ซึ่งใช้หลักเกณฑ์ Basel I เป็นร้อยละ 14.1 และอัตราส่วนเงินกองทุนชั้นที่ 1 เท่ากับร้อยละ 11.4 แต่อัตราส่วนเงินกองทุนนี้ยังสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่กฎหมายกำหนดไว้ที่ร้อยละ 8.5 โดยธนาคารพาณิชย์ไทยและธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศมีอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงอยู่ที่ร้อยละ 14.0 และ 15.3 ตามลำดับ

บทที่ 3

พัฒนาการที่สำคัญของการกำกับดูแลสถาบันการเงิน

3.1 การออกกฎหมายการเงิน และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) เพื่อรองรับพระราชบัญญัติ (พ.ร.บ.) ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

3.1.1 พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2551 มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแลสถาบันการเงิน โดยรวม พ.ร.บ. การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 ซึ่งดูแลการดำเนินธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ และ พ.ร.บ. การประกอบธุรกิจเงินทุนธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 ซึ่งดูแลการประกอบธุรกิจของบริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เข้าด้วยกัน

หลักการสำคัญของ พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 มีดังนี้

(1) การกำกับดูแลสถาบันการเงิน (Prudential Measures)

(1.1) การกำกับแบบรวมกลุ่ม (Consolidated Supervision) เป็นการกำกับดูแลความเสี่ยงในลักษณะกลุ่มธุรกิจ โดยพิจารณาความเสี่ยงของบริษัทในกลุ่มที่อาจส่งผลกระทบต่อฐานะและความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ด้วย และยกระดับการกำกับดูแลให้มีมาตรฐานสากล รวมทั้งปรับปรุงขอบเขตธุรกิจของสถาบันการเงินให้มีความชัดเจนขึ้น

(1.2) การดำรงเงินกองทุน พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงินให้อำนาจในการกำหนดเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนของสถาบันการเงินตามประเภทความเสี่ยงแต่ละประเภทและเป็นรายสถาบันได้ ธปท. จึงสามารถออกหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel II ที่ได้ปรับปรุงเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนให้ครอบคลุมความเสี่ยงที่สำคัญ ได้แก่ ความเสี่ยงด้านเครดิต ด้านตลาดและด้านปฏิบัติการ กำหนดวิธีการวัดความเสี่ยงของเงินกองทุนที่สะท้อนถึงความเสี่ยงของสถาบันการเงินอย่างครบถ้วนและสอดคล้องกับความเสี่ยงแต่ละประเภทตามลักษณะที่แตกต่างกัน เน้นบทบาทของผู้กำกับดูแลในการตรวจสอบ ติดตาม ประเมินความเสี่ยงของเงินกองทุน และระบบบริหารความเสี่ยงของแต่ละสถาบันการเงิน รวมทั้งใช้กลไกตลาดช่วยในการกำกับดูแลสถาบันการเงิน

(2) ส่งเสริมประสิทธิภาพของสถาบันการเงิน (Efficiency)

(2.1) ส่งเสริมการเปิดสาขาให้มีความยืดหยุ่นตามกลยุทธ์ทางธุรกิจและความพร้อมของสถาบันการเงิน

(2.2) เปิดโอกาสให้สถาบันการเงินใช้บริการจากบุคคลภายนอก ซึ่งรวมถึงการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและความรู้ความชำนาญจากต่างชาติด้วย เพื่อส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของสถาบันการเงิน

(3) การมีธรรมาภิบาลที่ดี (Honesty and Good Governance)

กำหนดเกณฑ์คุณสมบัติ อำนาจหน้าที่ของกรรมการและผู้บริหารระดับสูงของสถาบันการเงิน และบทลงโทษกรณีที่กรรมการและผู้บริหารทุจริต เพื่อส่งเสริมให้สถาบันการเงินมีกรรมการ และผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถทำหน้าที่สอดส่องดูแลให้สถาบันการเงินมีระบบการบริหารความเสี่ยงที่ดีและดำเนินธุรกิจอย่างระมัดระวัง

(4) การคุ้มครองลูกค้าประชาชน (Fairness)

กำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีระบบและชัดเจน เพื่อให้ลูกค้าและประชาชนสามารถเทียบราคาผลิตภัณฑ์ทางการเงินของแต่ละสถาบันการเงิน และตัดสินใจเลือกใช้บริการได้โดยง่าย รวมทั้งกำหนดวงเงินของต้นเงินค้ำประกันที่แน่นอนในสัญญา

(5) การดูแลระบบเศรษฐกิจ (Macroprudential)

ให้อำนาจ ธปท. ในการออกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เพื่อกำกับดูแลความมั่นคงของระบบสถาบันการเงินในภาพรวมและระบบเศรษฐกิจของประเทศได้ เช่น การกำหนดวงเงินให้สินเชื่อแก่ภาคธุรกิจใดธุรกิจหนึ่ง เพื่อช่วยเสริมนโยบายการเงินในการรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจในกรณีจำเป็นได้

3.1.2 ประกาศ ธปท. ที่ออกตาม พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551

เพื่อรองรับการดำเนินการตาม พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน ธปท. จึงยกเลิกประกาศ ธปท. หนังสือเวียนและแนวนโยบายเดิมจำนวน 501 ฉบับ และนำมาประมวลใหม่เป็นประกาศ ธปท. และแนวนโยบาย จำนวน 104 ฉบับ โดยมีการจัดหมวดหมู่ขึ้นใหม่เพื่อความสะดวกในการใช้งานและอ้างอิง ทั้งนี้ ประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 4 สิงหาคม 2551 เป็นต้นมา เนื้อหาส่วนใหญ่ (ประมาณร้อยละ 90) ยังคงหลักการเดิม บางส่วนเป็นเรื่องใหม่ที่บัญญัติใน พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน และเป็นการปรับปรุงเพื่อให้เหมาะสมกับสภาวะทางธุรกิจในปัจจุบัน โดยประเด็นสำคัญที่เปลี่ยนแปลงจากหลักเกณฑ์ตามกฎหมายเดิมสามารถสรุปได้ดังนี้

(1) ความเสี่ยงด้านเครดิต

ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ๆ เช่น

(1.1) การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit - SLL)

อัตราส่วนที่กำหนดในการกำกับลูกหนี้รายใหญ่มิใช่ยังคงต้องไม่เกินร้อยละ 25 ของเงินกองทุน เช่นเดิม แต่ปรับปรุงหลักเกณฑ์ในบางประเด็น เช่น การนับความสัมพันธ์ของลูกหนี้รายใหญ่ที่มีความครอบคลุมมากกว่าเดิม ขยายให้ใช้เงินกองทุนทั้งสิ้นเป็นฐานการคำนวณ เพิ่มเติมข้อยกเว้นให้สำหรับธุรกรรมที่มีความเสี่ยงน้อย รวมทั้งเพิ่มเกณฑ์การนับลูกหนี้ที่มีการรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิต (ที่ไม่ใช่ธุรกรรม Credit Derivatives)

(1.2) การให้สินเชื่อแก่กิจการที่มีผลประโยชน์เกี่ยวข้อง (Related Lending)

ส่วนใหญ่ยังเป็นอัตราเดียวกันกับหลักเกณฑ์เดิม กล่าวคือ ต้องไม่เกินร้อยละ 5 ของเงินกองทุนของสถาบันการเงิน หรือร้อยละ 25 ของหนี้สินของบริษัทนั้น โดยปรับเพิ่มเติมบางส่วนให้สอดคล้องกับเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ เช่น ใช้เงินกองทุนทั้งสิ้นเป็นฐานการคำนวณ และนับรวมธุรกรรมภาวะผูกพันทุกประเภท

(1.3) การทำสัญญาค้ำประกันด้วยบุคคล

ธปท. ได้กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการทำสัญญาค้ำประกันด้วยบุคคลของสถาบันการเงินว่า สถาบันการเงินต้องระบุงบเงินของต้นเงินในสัญญาค้ำประกันให้ชัดเจน และในกรณีลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้ สถาบันการเงินต้องแจ้งให้ผู้ค้ำประกันทราบเป็นลายลักษณ์อักษรภายในเวลา 6 เดือน นับจากวันที่ลูกหนี้ผิดนัดชำระหนี้

(2) ธรรมาภิบาล

ธปท. ได้ออกประกาศตาม พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 โดยกำหนดลักษณะต้องห้ามและคุณสมบัติของกรรมการ ผู้จัดการ ผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือที่ปรึกษาของสถาบันการเงิน ตลอดจนกระบวนการพิจารณาขอความเห็นชอบจาก ธปท. ก่อนการแต่งตั้งบุคคลดังกล่าว รวมถึงได้กำหนดองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการและคณะกรรมการชุดย่อยต่าง ๆ

(3) ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ

ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์ที่สำคัญ ๆ เช่น

(3.1) การประกอบกิจการสาขาธนาคารพาณิชย์

ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์โดยการอนุญาตเป็นการทั่วไปให้ธนาคารพาณิชย์ที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ (Qualified Bank) ซึ่งพิจารณาจากระดับความเสี่ยงรวม (Composite Rating) ธรรมชาติหรือการปฏิบัติตามคำสั่งการของทางการ และอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง สามารถจัดตั้งสาขาทั่วไปได้โดยไม่จำกัดจำนวนในแต่ละปี และได้ปรับลดหลักเกณฑ์ที่เป็นข้อจำกัดต่าง ๆ

(3.2) การใช้บริการจากบุคคลภายนอก (Outsourcing) ในการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงิน

ธปท. ได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์ โดยจำแนงงานที่สถาบันการเงินใช้บริการจากบุคคลภายนอกเป็น 3 กลุ่มงาน ได้แก่

- กลุ่มงานหลักที่มีความสำคัญ สถาบันการเงินต้องขออนุญาต ธปท. ก่อน
- กลุ่มงานสนับสนุนธุรกิจ อนุญาตเป็นการทั่วไปให้สถาบันการเงินดำเนินการได้ แต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำที่ ธปท. กำหนด
- กลุ่มงานที่ไม่ถือเป็นการใช้บริการจากบุคคลภายนอก สถาบันการเงินไม่ต้องขอความเห็นชอบจาก ธปท.

ทั้งนี้ สถาบันการเงินยังคงต้องรับผิดชอบต่อลูกค้าเสมือนหนึ่งเป็นผู้ดำเนินการเอง

(3.3) หลักเกณฑ์เรื่อง ดอกเบี้ย ส่วนลด ค่าบริการต่าง ๆ และเบี้ยปรับสำหรับสถาบันการเงิน

เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค ธปท. กำหนดให้สถาบันการเงินต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ลูกค้าทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 วันก่อนที่จะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมรักษาสัญญาสำหรับบัญชีเงินฝากที่ไม่เคลื่อนไหว และมียอดเงินฝากคงเหลือน้อยกว่าที่กำหนด และยกเลิกเพดานอัตราดอกเบี้ยเงินฝากพิเศษที่ธนาคารพาณิชย์และบริษัทเงินทุนสามารถจ่ายเพิ่มขึ้นจากอัตราดอกเบี้ยปกติได้อีกไม่เกินร้อยละ 0.5 เพื่อเพิ่มความยืดหยุ่นในการดำเนินธุรกิจของสถาบันการเงิน

(4) กรอบการอนุญาตธุรกรรมอนุพันธ์

ธปท. ได้ขยายขอบเขตการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมอนุพันธ์ทั้งในด้านลักษณะความซับซ้อนของธุรกรรมและเพิ่มเติมตัวแปรอ้างอิง เพื่อสนับสนุนการพัฒนาตลาดการเงินในประเทศอย่างต่อเนื่อง แต่การขยายขอบเขตดังกล่าวได้กระทำอย่างระมัดระวังและค่อยเป็นค่อยไปเฉพาะกรณีที่มีโครงสร้างพื้นฐาน (เช่น มาตรฐานการบัญชีและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง) และแนวทางการกำกับดูแลที่เหมาะสมรองรับอย่างชัดเจน ทั้งนี้ ธปท. ให้ความสำคัญกับการที่ธนาคารพาณิชย์ต้องมีระบบในการบริหารความเสี่ยงที่เกิดจากการทำธุรกรรมอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับลักษณะ ปริมาณและความซับซ้อนของการทำธุรกรรม รวมทั้งเน้นบทบาทความรับผิดชอบของคณะกรรมการและผู้บริหารของธนาคารพาณิชย์ในการดูแลในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้ ธปท. ได้กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดทำระเบียบผลิตภัณฑ์ (Product Program) สำหรับธุรกรรมอนุพันธ์ทุกประเภทโดยมีการพิจารณาประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วน นอกจากนี้ ธปท. ได้กำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการดูแลลูกค้าสำหรับการทำธุรกรรมอนุพันธ์เพื่อคุ้มครองลูกค้าด้วย

3.1.3 พ.ร.บ. สถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. 2551

พ.ร.บ. สถาบันคุ้มครองเงินฝาก พ.ศ. 2551 ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2551 มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อกำหนดกลไกในการคุ้มครองเงินฝากของประชาชน และเสริมสร้างความมั่นคงและเสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน โดยสาระสำคัญของกฎหมายดังกล่าว มีดังนี้

(1) สถาบันคุ้มครองเงินฝาก มีฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีอิสระราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ทำหน้าที่จ่ายเงินฝากให้ผู้ฝาก รวมถึงการดำเนินการกับสถาบันการเงินที่ถูกควบคุมและชำระบัญชี สถาบันการเงินที่ถูกเพิกถอนใบอนุญาต

(2) สมาชิก กำหนดให้ธนาคารพาณิชย์ไทย สาขานานาชาติต่างประเทศ บริษัทเงินทุน และบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ เป็นสมาชิกของสถาบันคุ้มครองเงินฝาก และนำส่งเบี้ยประกันตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา ในอัตราไม่เกินร้อยละ 1 ต่อปีของยอดเงินฝากถ้วนเฉลี่ย (ปัจจุบันกำหนดอัตราร้อยละ 0.4 ต่อปี) โดยเบี้ยประกันอาจเก็บแตกต่างกันตามประเภทหรือฐานะการดำเนินงานของสถาบันการเงินได้

(3) เงินฝากที่ได้รับการคุ้มครอง ต้องเป็นบัญชีเงินบาทของเงินฝากภายในประเทศและไม่ใช่อบัญชีเงินบาทของบุคคลที่มีถิ่นที่อยู่ต่างประเทศ

(4) วงเงินคุ้มครอง กำหนดไว้เป็นเพดานวงเงินต่อผู้ฝาก 1 ราย (รวมทุกบัญชี) ต่อสถาบันการเงิน 1 แห่ง ในวงเงินไม่เกิน 1 ล้านบาท ส่วนที่เกินวงเงินที่ได้รับความคุ้มครอง ผู้ฝากเงินมีสิทธิเรียกคืนได้จากกองทรัพย์สินของสถาบันการเงินนั้น โดยกฎหมายได้กำหนดเพิ่มเติมให้มีการทยอยลดการคุ้มครองผู้ฝากจากเต็มจำนวนในปีแรกเป็น 100 ล้านบาท 50 ล้านบาท 10 ล้านบาท และ 1 ล้านบาท ในปีที 5 เพื่อให้ผู้ฝากและสถาบันการเงินได้มีเวลาในการปรับตัว

อย่างไรก็ดี คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 28 ตุลาคม 2551 ให้ขยายระยะเวลาการคุ้มครองเงินฝากเต็มจำนวนออกไปเป็นเวลา 3 ปี นับแต่วันที่ 11 สิงหาคม 2551 ถึง วันที่ 10 สิงหาคม 2554 เพื่อสร้างความเชื่อมั่นต่อประชาชนผู้ฝากเงิน และเป็นการเตรียมรับปัญหาระบบการเงินโลกที่ผันผวนซึ่งอาจจะมีผลให้สภาพคล่องในประเทศได้รับผลกระทบจากการเคลื่อนย้ายเงินฝากและเงินทุนระหว่างประเทศ ซึ่งถือเป็นมาตรการรักษาเสถียรภาพของระบบการเงินของประเทศโดยรวม โดยมีรายละเอียดการคุ้มครองดังนี้

ตารางที่ 7 : เงื่อนไขการคุ้มครองเงินฝาก

ปีที่	ระยะเวลา	จำนวนเงินคุ้มครองเดิม	จำนวนเงินคุ้มครองใหม่
1	11 สิงหาคม 2551 - 10 สิงหาคม 2552	เต็มจำนวน	เต็มจำนวน
2	11 สิงหาคม 2552 - 10 สิงหาคม 2553	100 ล้านบาท	เต็มจำนวน
3	11 สิงหาคม 2553 - 10 สิงหาคม 2554	50 ล้านบาท	เต็มจำนวน
4	11 สิงหาคม 2554 - 10 สิงหาคม 2555	10 ล้านบาท	50 ล้านบาท
5	11 สิงหาคม 2555 เป็นต้นไป	1 ล้านบาท	1 ล้านบาท

3.2 ความคืบหน้าในการนำหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel II มาใช้ในประเทศไทย

ในปี 2551 การนำหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel II มาใช้ในประเทศไทยมีความคืบหน้าเป็นอย่างมาก โดยหลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำ (หลักการที่ 1) มีผลบังคับใช้ทางกฎหมายเมื่อสิ้นปี 2551 สำหรับการกำกับดูแลโดยทางการ (หลักการที่ 2) และการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ (หลักการที่ 3) จะมีผลบังคับใช้ในปี 2553 และกลางปี 2552 ตามลำดับ

ธปท. ได้ดำเนินการด้านต่าง ๆ เพื่อให้การนำหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel II มาใช้มีความสมบูรณ์ครบถ้วน กล่าวคือ ในช่วงต้นปี ธปท. ได้ให้ความเห็นชอบ Standard & Poor's, Moody's Investors Service, Fitch Ratings, บริษัท ฟิทช์เรตติ้งส์ (ประเทศไทย) จำกัด (Fitch Ratings (Thailand)) และบริษัท ทริสเรตติ้ง จำกัด (TRIS Rating) และเทียบเคียงอันดับเครดิตจากสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอกดังกล่าวกับระดับชั้นของอันดับเครดิตที่ ธปท. กำหนดเพื่อใช้ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตภายใต้วิธี Standardised Approach นอกจากนี้ ในช่วงปลายปี ธปท. ได้ออกประกาศ ธปท. ว่าด้วยการกำกับดูแลเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel II จำนวนทั้งสิ้น 11 ฉบับ ประกอบด้วย หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์ 1 ฉบับ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำ (หลักการที่ 1) 9 ฉบับ และหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ (หลักการที่ 3) 1 ฉบับ

จากการบังคับใช้หลักเกณฑ์การดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำตามหลักเกณฑ์ Basel II ในประเทศไทย ธนาคารพาณิชย์ทุกแห่งได้เริ่มดำรงเงินกองทุนเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านเครดิต ด้านตลาด และด้านปฏิบัติการแล้ว ณ สิ้นปี 2551 ยกเว้นธนาคารพาณิชย์ที่เลือกคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตด้วยวิธี Advanced Internal Ratings-Based Approach (AIRB) ซึ่งจะเริ่มดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำเพื่อรองรับความเสี่ยงด้านเครดิตตามหลักเกณฑ์ Basel II ณ สิ้นปี 2552

นอกจากนี้ ธปท. ได้จัดทำ E-learning Software เกี่ยวกับหลักเกณฑ์ Basel II ซึ่งมีเนื้อหาตั้งแต่ประวัติความเป็นมาจนถึงรายละเอียดหลักเกณฑ์ Basel II ในประเทศไทย เพื่อให้สาธารณชนได้มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ Basel II และการนำหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาใช้ในประเทศไทยมากขึ้น ทั้งนี้ ธปท. ได้แจกจ่าย Software ให้สถาบันการเงิน มหาวิทยาลัย สมาคม และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ในประเทศไทยแล้ว

ในปี 2552 ธปท. จะให้ความสำคัญกับการนำการกำกับดูแลตามหลักการที่ 2 และหลักการที่ 3 มาใช้ โดยคาดว่าจะออกประกาศที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลภายใต้หลักการที่ 2 ได้ภายในสิ้นปี 2552 สำหรับแผนการดำเนินการตามหลักการที่ 3 นั้น ธปท. จะมุ่งเน้นการสื่อสารกับธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ เพื่อให้แน่ใจว่าธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติตามประกาศว่าด้วยหลักเกณฑ์การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนของธนาคารพาณิชย์ได้อย่างถูกต้องครบถ้วน นอกจากนี้ ธปท. ยังจะดำเนินกิจกรรมเพื่อสนับสนุนธนาคารพาณิชย์หลังการบังคับใช้สำหรับหลักการที่ 1 ด้วย เช่น การตอบประเด็นซักถาม และการติดตามผลกระทบจากการดำรงเงินกองทุนขั้นต่ำตามหลักเกณฑ์ Basel II เป็นต้น

3.3 การบังคับใช้หลักเกณฑ์การกำกับแบบรวมกลุ่ม

ธปท. ได้ออกหลักเกณฑ์การกำกับแบบรวมกลุ่มโดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. ธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 มีผลบังคับใช้กับกลุ่มธุรกิจทางการเงินของสถาบันการเงินทุกประเภท ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ ซึ่งรวมถึงธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยและธนาคารพาณิชย์ที่เป็นบริษัทลูกของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ บริษัทเงินทุนและบริษัทเครดิตฟองซิเอร์ ยกเว้น สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ เนื่องจากถูกกำกับดูแลโดยผู้กำกับในต่างประเทศแล้ว

เนื่องจากกลุ่มธุรกิจทางการเงินต้องใช้เวลาระยะหนึ่งในการปรับโครงสร้างการถือหุ้นให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ และปรับระบบงานการบริหารภายในของบริษัทภายในกลุ่มทั้งหมดให้มีความสอดคล้องกัน เช่น ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ระบบการบริหารความเสี่ยงและระบบการควบคุมภายใน เป็นต้น เพื่อให้ทราบถึงลักษณะและฐานะความเสี่ยงในภาพรวมของทั้งกลุ่มธุรกิจทางการเงิน ธปท. จึงเห็นความจำเป็นในการทยอยบังคับใช้หลักเกณฑ์การกำกับแบบรวมกลุ่มเป็น 2 ช่วงเวลา เพื่อไม่ให้เป็นการกระทบสถาบันการเงินในทางปฏิบัติในช่วงแรกของการบังคับใช้ ดังนี้

(1) ตั้งแต่วันที่ 4 สิงหาคม 2551 เป็นต้นไป บังคับใช้หลักเกณฑ์เชิงคุณภาพเป็นหลัก อาทิ การจัดตั้งกลุ่มธุรกิจทางการเงิน นโยบายและแผนกลยุทธ์ทางธุรกิจ นโยบายการบริหารความเสี่ยง การลงทุนและการทำธุรกรรมภายในกลุ่มธุรกิจทางการเงิน เป็นต้น

(2) ตั้งแต่วันที่ 30 มิถุนายน 2553 เป็นต้นไป บังคับใช้หลักเกณฑ์เชิงปริมาณ อาทิ การดำรงเงินกองทุนตามหลักเกณฑ์ Basel II การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเครดิต ด้านตลาด และด้านสภาพคล่องของกลุ่มธุรกิจทางการเงิน เป็นต้น

ปัจจุบัน ธปท. ได้อนุญาตจัดตั้งกลุ่มธุรกิจทางการเงินแล้ว โดยกลุ่มธุรกิจทางการเงินส่วนใหญ่มีธนาคารพาณิชย์เป็นบริษัทแม่ และมีกลุ่มธุรกิจทางการเงินเพียง 2 กลุ่มเท่านั้นที่มีบริษัทโฮลดิ้งเป็นบริษัทแม่

3.4 แผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ 2 (ปี 2553-2557)

ธปท. ตระหนักถึงความสำคัญของระบบการเงินต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ จึงได้ให้ความสำคัญกับงานด้านนโยบายการพัฒนาระบบสถาบันการเงินเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเสริมสร้างความแข็งแกร่งของระบบสถาบันการเงินให้รองรับพัฒนาการที่สำคัญของภาคเศรษฐกิจจริงและระบบการเงินโลกในช่วง 5 ปีข้างหน้า ตลอดจนเพิ่มโอกาสการเข้าถึงบริการทางการเงินแก่ประชาชนกลุ่มรายได้น้อย และธุรกิจฐานราก จึงได้เสนอแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ 2 ต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อพิจารณา

แผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินระยะที่ 2 ซึ่งมีระยะเวลา 5 ปี ได้ระบุแนวทางที่สำคัญ 3 ประการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว ได้แก่

- (1) การลดต้นทุนของระบบสถาบันการเงิน
- (2) การส่งเสริมการแข่งขันและการเข้าถึงบริการทางการเงิน โดยอาศัยการเปิดเสรีในระดับที่สูงขึ้นเป็นกลไกผลักดัน และ
- (3) การเสริมสร้างโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินที่สำคัญเพื่อพัฒนาความสามารถในการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงิน

ทั้งนี้ การเพิ่มประสิทธิภาพของระบบสถาบันการเงินจากแผนพัฒนา ฯ จะส่งผลให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติต่อระบบเศรษฐกิจและประชาชนในด้านต่าง ๆ เช่น การบริหารความเสี่ยงจากเงินทุนไหลเข้าพัฒนาโอกาสและการเข้าถึงบริการทางการเงินของภาคเอกชน ซึ่งจะช่วยในเรื่องการขยายการลงทุนของภาคเอกชน และการเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการเงินที่จะช่วยลดต้นทุนการผลิตของภาคเอกชนและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันให้กับภาคเอกชนในประเทศ

อนึ่ง เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2552 คณะกรรมการรัฐมนตรีเศรษฐกิจได้ให้ความเห็นชอบแผนดังกล่าว และเสนอคณะรัฐมนตรีทราบแล้วเมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน 2552 โดยมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 เป็นต้นไป

3.5 การเปิดเสรีภาคการเงิน

ธปท. ได้ร่วมกำหนดนโยบายการเปิดเสรีและกลยุทธ์ในการเจรจาของภาคการธนาคารภายใต้คณะทำงานพิจารณาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงิน ซึ่งมีผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง เป็นหัวหน้าคณะ ฯ ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาระบบสถาบันการเงินและแนวนโยบายของคณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และกรอบการเจรจาความตกลงการค้าเสรีของไทย ตามมาตรา 190 ของรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550

ทั้งนี้ แนวนโยบายการเปิดเสรีและกลยุทธ์ในการเจรจา ธปท. ได้ยึดกรอบการเจรจาที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบ โดยมีหลักการของการเปิดเสรีภาคบริการอย่างค่อยเป็นค่อยไป การเปิดตลาดบริการและการลงทุนในสาขาที่ไทยมีศักยภาพ และโดยเฉพาะในภาคการเงินต้องมีการรักษาสีทธิของทางการในการใช้มาตรการที่จำเป็นเพื่อรักษาเสถียรภาพของระบบการเงิน การธนาคาร การเคลื่อนย้ายเงินทุน อัตราแลกเปลี่ยน และสิทธิในการใช้มาตรการเพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ที่อาจกระทบต่อดุลการชำระเงิน

ธปท. ได้เข้าร่วมเจรจาการค้าบริการภาคการธนาคารอย่างต่อเนื่องในเวทีการเจรจาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับพหุภาคี ได้แก่ การเจรจาการค้าบริการในกรอบ WTO ระดับภูมิภาค อาทิ การเจรจาการค้าบริการในกรอบอาเซียน และการเจรจาเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับคู่เจรจา และระดับทวิภาคี ได้แก่ การเจรจาเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับคู่เจรจาต่าง ๆ ซึ่งในปี 2551 ธปท. ได้ร่วมเจรจาเปิดเสรีด้านการค้าบริการด้านการเงินและการลงทุนในเวทีการเจรจาต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

(1) การเข้าร่วมประชุมคณะทำงานด้านการเปิดเสรีด้านการบริการทางการเงินของอาเซียน (Working Committee on Financial Services Liberalization under the ASEAN Framework Agreement on Services - WCFSL/AFAS) ซึ่งเป็นการเจรจาเปิดเสรีภาคการเงินของอาเซียนเป็นรอบ ๆ และมีหน้าที่หารือทำที่ร่วมในการเจรจาเปิดเสรีการค้าบริการด้านการเงินกับประเทศคู่เจรจา นอกจากนี้ ธปท. ได้ร่วมกับหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมการเจรจาจัดทำความตกลงว่าด้วยการลงทุนของอาเซียน (ASEAN Comprehensive Investment Agreement - ACIA) ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียนให้เพิ่มขึ้น

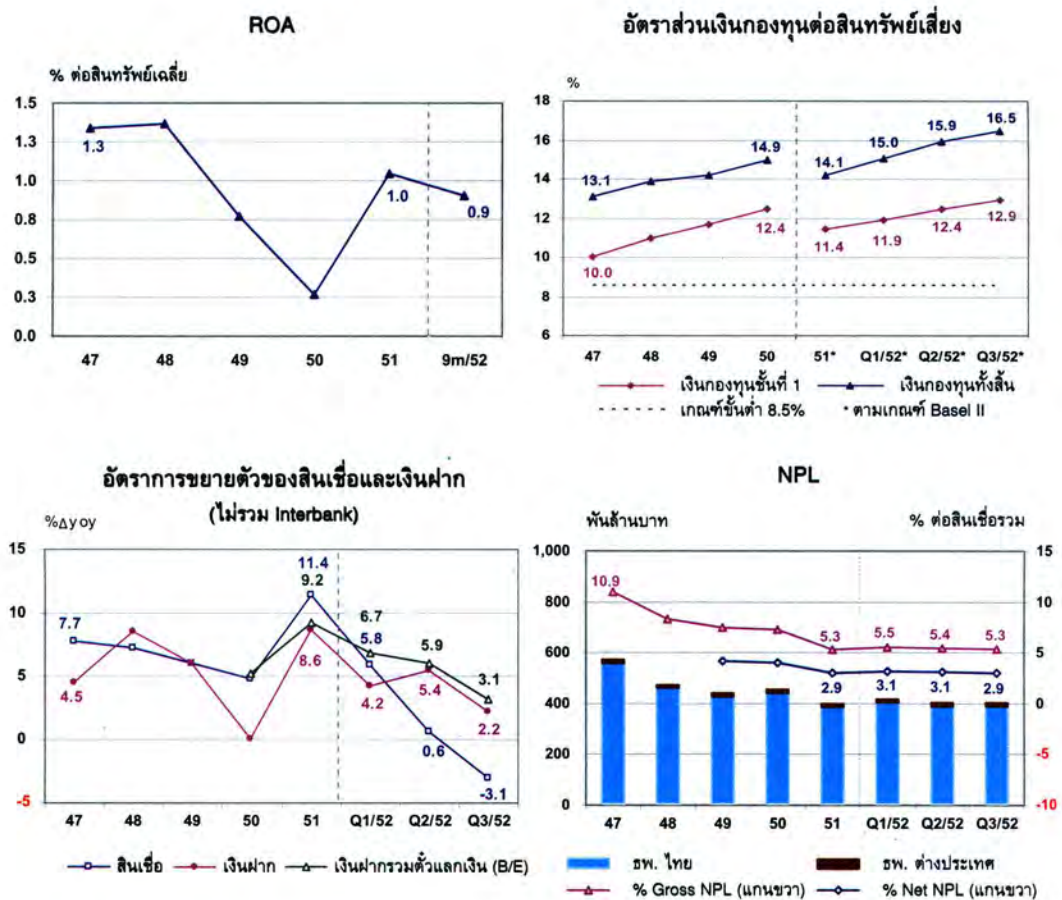
(2) การเข้าร่วมเจรจาเขตการค้าเสรีกับประเทศคู่เจรจาต่าง ๆ โดยความตกลงที่เจรจาเสร็จสิ้นแล้วในปี 2551 และลงนามในปี 2552 ได้แก่ ความตกลงเขตการค้าเสรีระหว่าง ASEAN-Australia-New Zealand, ASEAN-Korea (การค้าบริการและการลงทุน) และ ASEAN-China (การลงทุน) และความตกลงที่อยู่ระหว่างเจรจา ได้แก่ ความตกลงเขตการค้าเสรีระหว่าง ASEAN-EU และ ASEAN-India

บทที่ 4

ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นกันยายน 2552

วิกฤติเศรษฐกิจโลกที่ยืดเยื้อและสัญญาณการฟื้นตัวค่อนข้างเปราะบาง ส่งผลให้เศรษฐกิจไทย ในช่วง 9 เดือนแรกของปี 2552 ยังคงหดตัวต่อเนื่องจากไตรมาสสุดท้ายของปี 2551 ซึ่งที่ผ่านมา ธพท. ได้ดำเนินมาตรการหลายอย่างเพื่อช่วยให้ระบบเศรษฐกิจและภาคเอกชนสามารถปรับตัวต่อผลกระทบจาก วิกฤติเศรษฐกิจได้ ได้แก่ การดำเนินนโยบายการเงินที่ผ่อนคลายโดยการปรับลดอัตราดอกเบี้ยนโยบาย ลงอย่างต่อเนื่องรวม 4 ครั้ง ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2551 ถึงเดือนเมษายน 2552 มาอยู่ที่ร้อยละ 1.25 และ คงอัตราดอกเบี้ยนโยบายในระดับดังกล่าวจนถึงปัจจุบันเพื่อสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การดูแล ให้ธนาคารพาณิชย์มีสภาพคล่องที่เพียงพอ การสนับสนุนให้บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม (บสย.) คำประกันสินเชื่อแก่ผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) เพื่อช่วยให้ธนาคารพาณิชย์ สามารถปล่อยสินเชื่อ SME ได้เพิ่มขึ้น

รูปที่ 20 : ผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นกันยายน 2552

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

แม้จะได้รับผลกระทบจากวิกฤติเศรษฐกิจโลก แต่ระบบธนาคารพาณิชย์ไทยยังคงมีเสถียรภาพ โดยในช่วง 9 เดือนปี 2552 ระบบธนาคารพาณิชย์มีกำไรสุทธิ 67.5 พันล้านบาท และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (Return on Assets - ROA) ที่ร้อยละ 0.9 ลดลงจากช่วง 9 เดือนปีก่อนที่มีกำไรสุทธิ 81.0 พันล้านบาท และ ROA ที่ร้อยละ 1.1 ผลกำไรที่มีอย่างต่อเนื่องส่งผลให้ระบบธนาคารพาณิชย์มีฐานะเงินกองทุนมั่นคงขึ้น อัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 14.1 ณ สิ้นปี 2551 เป็นร้อยละ 16.5 ณ สิ้นเดือนกันยายน 2552

ภาวะเศรษฐกิจที่หดตัวส่งผลให้ความต้องการสินเชื่อลดลง อีกทั้งภาคธุรกิจขนาดใหญ่มีการออกหุ้นกู้ทดแทนการใช้สินเชื่อจากธนาคารพาณิชย์ ส่งผลให้สินเชื่อของระบบธนาคารพาณิชย์ใน 9 เดือนของปี 2552 หดตัวร้อยละ 3.1 จากระยะเดียวกันปีก่อน เทียบกับที่ขยายตัวร้อยละ 11.4 ณ สิ้นปี 2551 โดยสินเชื่อภาคธุรกิจ (สัดส่วนร้อยละ 73.1 ของสินเชื่อรวม) หดตัวถึงร้อยละ 6.5 ขณะที่สินเชื่ออุปโภคบริโภคขยายตัวชะลอลง อย่างไรก็ดี ในช่วงไตรมาส 3 สินเชื่อ SME (สัดส่วนร้อยละ 39.7 ของสินเชื่อรวม) เริ่มขยายตัวเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับไตรมาส 2

สำหรับเงินฝากรวมตัวแลกเงิน (Bill of Exchange - B/E) ของระบบธนาคารพาณิชย์ชะลอลงเช่นกันที่ร้อยละ 3.1 เทียบกับร้อยละ 9.2 ณ สิ้นปีก่อน จากการปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของธนาคารพาณิชย์ ทำให้ผู้ฝากเงินหันไปลงทุนในหลักทรัพย์อื่นเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม สินเชื่อที่ลดลงมากกว่าเงินฝากส่งผลให้สภาพคล่องในระบบธนาคารพาณิชย์ผ่อนคลายขึ้น โดยอัตราส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากและตัวแลกเงินลดลงจากร้อยละ 88.3 ณ สิ้นปี 2551 เหลือร้อยละ 85.4

แม้ว่าภาวะเศรษฐกิจที่หดตัวจะเป็นปัจจัยลบต่อความสามารถในการชำระหนี้ของลูกค้า อย่างไรก็ดี อัตราดอกเบี้ยที่ลดลงได้ช่วยผ่อนคลายภาระลูกค้า ประกอบกับลูกค้าก็พยายามลดความเสี่ยง โดยการชำระหนี้คืน ในขณะที่ธนาคารพาณิชย์ได้มีการตัดหนี้สูญและขายหนี้เสียออกไป ทำให้ยอดคงค้างสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (Gross NPL) และสัดส่วน NPL ต่อสินเชื่อรวมอยู่ที่ 401.8 พันล้านบาทและร้อยละ 5.3 ตามลำดับ ทรงตัวในระดับใกล้เคียงกับสิ้นปี 2551

ธนาคารแห่งประเทศไทย
สายนโยบายสถาบันการเงิน
273 ถนนสามเสน บางขุนพรหม กรุงเทพฯ 10200
โทร. +66 (0) 2283 5892 โทรสาร. +66 (0) 2283 6786
www.bot.or.th